

V I E N Y B Ė

90th Anniversary Year—1886-1976—90-iejį Sukaktuviniai Metai

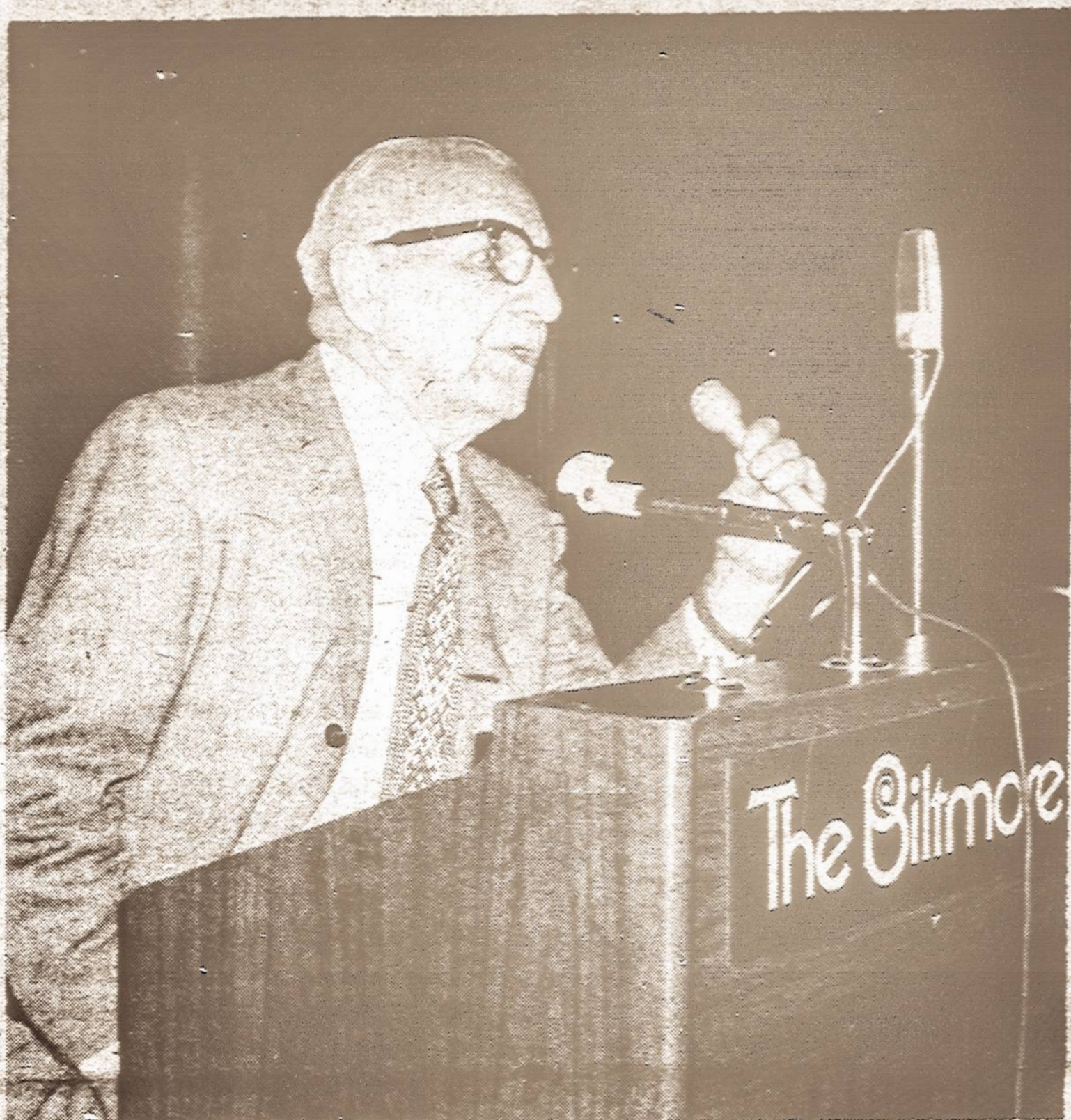
90 M. 21 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1976 M. GRUODŽIO [DECEMBER] 10 D.

Telephone
APlegate 7-7257

30 CENTŲ

“... Vienybė Lietuvninkų ne veltui lietuviškame pasaulyje gimė...” —
Vytautas Širvydas kalba Vienybės sukaktuviame bankiete.

LIETUVIŲ LAIKRAŠČIO 90-IES METŲ KELIAS

[Vienybės seniausio redakcijos štabo nario Vytauto Širvydo kalba sukakties minėjimo bankiete, Biltmore viešbūtyje, New Yorke]

Mielieji Vienybės bičiuliai: Vienybė Lietuvninkų, Amerikai ir Amerikos lietuvių išeivijai 1907 metai buvo istoriniai. Pirmiausia, Amerika tais metais išleido niekad iki to laiko negirdėtą ir vėliau niekad nebepakartotą skaičių naujų ateivių, viso labo — 1 milijoną, 255 tūkstančius ir 349. Jų tarpe buvo ir Amerikos imigracijos istorijoje didžiausias skaičius lietuvių, būtent, 25,884, ir tokio skaičiaus jau niekad vėliau nepasiekta. Gerą jų dalį i Ameriką praleido imigracijos inspektorium Ellis Islande, New Yorke, tada tarnavęs, dusyk Vienybės Lietuvninkų redaktorium buvęs Petras Mikolainis. Vienam kitam jis i teikė po laikraščio egzempliorių, susipažinti bei prenumeruoti, nors net 14,256 tais metais išleistųjų lietuvių nemokėjo nei skaityti, nei rašyti.

Ir pats laikraštis tais metais pasidarė išeiviu, apleisdamas savo gimtąjį lietuvišką Pensylvanijos kasyklų kaimelį Plymouthą ir atkeliaudamas apsigyventi didžiojo New

Yorko lietuviškame siuvėjų bei cukerninkų Brooklyne. Tada čia jau stiprėjo trys lietuvių parapijos ir veikė penketo draugijų bei daugelio pavienių šėrais užlaikomas, \$50,000 vertės Tautiškas Namas, kurio salėje sukosi visuomeninis bei politinis lietuvių gyvenimas: prakalbos, koncertai, teatras, baliai, susirinkimai, konferencijos ir šokiai bei vestuvės.

Vienybė Lietuvninkų iškūrė kitoje Grand gatvės pusėje, skersai Tautiško Namo, ristiko-drūtuolio Antano Kundrotos patalpose ir ėmė augti kitu lietuvių veiklos centru. Augo, tartum, tas medis garsioje amerikiečių apysakoje bei filme, “A Tree Grows in Brooklyn”, nes ir laikraštis, kaip apysakos veikėjas, Brooklyne niekad nepadarė pinigų, tik savo nuoširdžia lietuviška šypseną bei i tikinančiais skatinimais būti lietuviams ir šviestis, padarė ne vieną lietuvių laimingą.

Tokiu būdu, 25-tą sukaktį minint, redakcija jau galėjo 1911 m. rašyti: “Vienybė Lietuvninkų ne veltui lietuviškame pasaulyje gimė. Kiekviena jos gyvenimo valanda atžymėta koku nors naudingą darbu su broliais lietuviams Amerikoje, čia

Nukelta i 2 psl.

V I E N Y B Ė S U R U O Š Ė I S T O R I N Ī M I N Ė J I M Ā

Tokio minėjimo lietuviuose Amerikoje, net Lietuvoje, ar bet kuriame kitame krašte dar nėra buvę, koks Vienybės laikraščio surengtas lapkričio 27-ąją New Yorke. Lietuvių tautoje dar nė vienas laikraštis nesulaukė 90 metų! Kad kiti laikraščiai už kelių dešimčių metų gali tokio amžiaus sulaukti Lietuvoje — tikime, bet už Lietuvos ribų — dabartinių lietuviškų laikraščių to amžiaus nedaug besulauks.

Vienybė savo 90 metų minėjimą turėjo surengti vasario 10, kada tikrai suėjo 90 metų, kai J. Paukščio Wienibes Lietuvninku pirmoji laida buvo išleista mažam Plymouth, Pennsylvania miestelyje, kuris nedaug bepaaugo ir iki šių dienų. 1886-aisiais metais tame rajone buvo daugiausia lietuvių, kurie pelnėsi duoną, anglis kasdami. Tada artimasis Shenandoah buvo skaitomas Amerikos lietuvių sostine. Ten išteigta pirmoji lietuvių parapija, krauju ir lietuvių raumenimis sunkiai kovota ją išlaikyti grynai lietuviška.

Vienybė, 1907 m. persikėlus i Brooklyną, taip pat pergyveno daug audrų ir sunkumų.

Už lietuvių raštus Vienybėje kovojo Lietuvos ir lietuvių tautos idealistai, pradedant dr. Jonu Basanavičium, dr. Vincu Kudirka, Mažosios Lietuvos patriarchy Martynu Jankum, Storasta — Vydūnu, baigiant Lietuvos knygnešiais ir vėlesniais kovotojais už lietuvių ir Lietuvą.

Vienybėje atsispindėjo visa tai, kas lietuvių širdyje buvo jaučiama, ko Rusų carinėje ir Vokiečių kaizerinėje valstybėse nebuvo leista rašyti. Visų pasaulio kraštų lietuvių idealistų raštai plaukė i Vienybę, o pasišventę knygnešiai Vienybę išnešiojo po platųjį pasaulį. Vienybė išleido jų daug raštų, Vienybės žmonės pagelbėjo ir kitiems juos leisti.

Tilžėje leidžiamoje Aušroje atsispindėjo, kas buvo negero Caro Rusijos valdomojoje Lietuvoje, bet Vokietijos valdomojoje Tilžėje negalėjo būti nieko rašoma, kad Vokiečiai nutautino lietuvius Mažosioj Lietuvoje! Kas negalėjo būti talpinama Aušroje, tilpdavo Vienybėje.

Ta suprato, ivertino tų laikų visi patriotingieji lietuviams. Ir dabar tik nuoširdūs patriotingieji lietuviams Vienybės rolę ivertino ir Vienybės reikšmingoje sukaktyje gausiai dalyvavo.

Nukelta i 2 psl.

Jauniausias Vienybės leidejas — Jozas Natangas Tysliava i teikia gėlių seniausiai Vienybės veteranei Ievai Mokolainienei, buvusio Vienybės redaktoriaus Petro Mikolainio našlei. S. Narkėliūnaitės nuotraukos

VIEŅYBĒ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD
was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VieŅybė is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waidava; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Sirvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.
Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

Sveikinimas S. J. Jokubkai

Chicagiškės Vilnės redaktorius Stasys J. Jokubka trumpam lankėsi Vilniuje ir "už ilgąmetę ir vaisingą žurnalistinę veiklą" tapo išrinktas LTSR žurnalistų sąjungos garbės nariu.

Šį išeivio žurnalisto pagerbimą sveikinu ir juo dėjuojuosi. Stasiui J. Jokubkai linkiu sveikatos, energijos ir ilgo amžiaus. O svarbiausia: linkiu dirbti taip, kad ir išeivijos istorijoje jo vardas būtų minimas su pagarba.

Stasy, tau likimas nepagailėjo didelio gyvenimo rolės. Atlik šią rolę gerai.

Iš praeities semiamą stiprybę

— Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia, — mūsų himno žodžiai.

Be praeities, be šio seno stiprybės šaltinio, galimas daiktas, nebūtų buvę nei tautinio atgimimo, nei 1918-1940 metų nepriklausomos valstybės. Bet gyna praeitis yra kaip į fabriką atvežta žaliava, ji buvo reikalinga apdirbimo: kai ką nepanaudoti, kai ką kiek pakeisti, kai kur pridėti tinkamų prieskonių...

Taip lietuvių tautos praeitis ir buvo pritaikinta tautinio atgimimo

reikalams. Naujesnieji laikai buvo lyg primiršti, nueita į gilia senovę. O toje senovėje gyventa milžinų tėvynės gynėjų, kuriems vadovavo dar milžiniškesni kunigaikščiai. Lietuvių gyvenime dūmų, jei ir buvę, tai tik kryžiuočių ar kokių rusų atneštų. O šiaip buvę daug saulės. Apsiniaukusių dienų kaip ir nebūta.

Zodžiu, praeitis buvo lyg kokios tabletės tautinio atgimimo žmonių duotaikoms gerinti, tėvynės meilei ir ryžtui kelti. Lenkai čia buvo visiškai nereikalingi, bet atitinkama lenkų literatūra buvo būtina. Tik išsiversk į lietuvių kalbą!

Nepriklausomybės laikais pradėjo aiškėti, kad nėra reikalo ilgiau praieiti čirškinti ant "romantizmo petelnės". Pvz., buvo apsižiūrėta, kad Vytautas Didysis buvo didvyris, bet dėmėtas. Buvo apsižiūrėta, kad Jogaila buvo didelis vyras, ne vien judošius ir lepšė. Pamažu, nors ir sunkiai, sutikome, kad ir bendravimo su lenkais laikotarpy praeitis verta dėmesio.

Jau iš istorikų seminarų pamažu sklido gandas, kad kunigaikščiai ir karo žygiai nėra pilna Lietuvos istorija. Reikia daugiau domėtis senaisiais rašto paminklais. Buvo klaidingai manoma, kad, pvz., lietuvių dailės ir muzikos istorija prasideda maždaug su mano diduko, gyvenusio XIX a. pabaigoj, amžiumi.

Jau tarybiniais laikais pasirodė veikalai: meno istorijos bruožai, etnografijos bruožai, tautosakos apybraiža, iš lietuvių muzikos istorijos, iš lietuvių mokslo istorijos lyg ir bruožai. Ir bruožai jau ne iš mano diduko amžiaus, o žymiai iš senesnių laikų, pradedant XIV amžiumi ir pr. Kągi, pilnai istorijai arba trūksta medžiagos ar archyvai neištirti, tad laikinai ir tenka pasitenkinti "bruožais" ir "apybraižomis". Va, iš pavienių studijų susidarė Lietuvos archeologijos "bruožai", o ant galo jau susilaukėme ne "bruožų", o tikro Lietuvos archeologijos atlaso, jau dviejų tomų. Be abejo, archeologijos tyrinėjimai vyksta toliau, dar atsiranda naujų "bruožų", bet jau jaučiasi ir šio mokslo pilnuma. Greitai susilauksime ir pilno Lietuvos meno istorijos vaizdo, ne vien "bruožų". Lietuvoje eina tomas po tomo "Iš lietuvių kultūros istorijos", iš kurių kada nors gims "lietuvių kultūros istorija" (be menkinančio "iš").

Juk ir lenkai, pvz., įsigėidė turėti savo tautos muzikos istoriją. Iš kur ją paims? Tad koks Z. Jachimecki ir rašo lyg kokius apyplinius "bruožus" — "Muzyka Polska w rozwoju historycznym" (du tomai, 1947 ir 1951 m.).

Lietuviškos praeities romantizmas jau nuėjo praieitin. Šį romantiz-

Nukelta į 14 psl.

VIEŅYBĒ SURUOŠĖ ISTORINĮ MINĖJIMĄ

Atkelta iš 1 psl.

Šiais laikais sulaukti keleto šimtų svečių puošniame New Yorko pirmajiliniame viešbutyje, užsimokant po \$20 už dalyvavimą — netaip jau lengva sukviesti. Per, palyginus, trumpą laiką VieŅybės, jai draugiškos spaudos ir radijo programų vedėjų pranešimų pagalba, lietuvių visuomenė apie sukaktį buvo gražiai informuota.

Taip pat džiugu pastebėti, kad VieŅybės pavykusiame bankete dalyvavo nuo pačių dešiniausių iki pačių kairiausių įsitikinimų lietuvių. Be New Yorko-New Jersey-Connecticut artimos apylinkės lietuvių, jų atvyko iš Massachusetts ir gan gražus būrys iš tolimosios Chicagos. Sveikinimų raštu su aukomis suplaukė iš visos Amerikos. Negalėjusieji atvykti prašė, kad jaunimas juos gražiai atstovautų.

Iš sveikinimų ir linkėjimų paaiškėjo, kad jokios jėgos nesulaikė ir nesulaikys lietuvių su lietuviams palaikyti ryšius, nežiūrint už kokių "geležinių", "bambukinių" ar kitokių uždangų jie begyventų! Kraujas stipresnis už politinių vadų nutarimus — nesantys Lietuvoje, ar bet kur pasaulyje! Sėkmės paskatinti, su džiaugsmu žengsime, kiek jėgos ir sveikata taršaus, į VieŅybės — lietuvių visos tautos vienytojos 91-uosius metus, sū jūsų visų, mieliaji vienybiečiai, talka ir palaikymu, VieŅybė ir toliau stengsis vienyti visus ir visur gyvenančius lietuvis.

Visiems nuoširdžiausia padėka.

Jonas Valaitis

LIETUVIŲ LAIKRAŠČIO 90-IES METŲ KELIAS

Atkelta iš 1 psl.

sykiu su jais jų pačių vargelius kęsdama, čia gaudydama retus šviesių vilčių spindulėlius, bet visados sykiu su jais, visos žmonijos greta, žygiuodama pažangos keliu nuolat pirmyn!"

Šie žodžiai tiko ir amerikietiška sutrumpintu vardu VieŅybei, kada ji minėjo savo auksinį ir deimantinį jubiliejų. Tinka ir šiandien, kada mini 90 metų sukaktį, kurią visai tikslinga būtų pavadinti VieŅybės žmonių atominės energijos jubiliejum.

VieŅybės žmonės į lietuvišką gyvenimą per 90 metų siekė eiti ne kuriuo nors vienu šonu, bet visu pilnu veidu. Su daugeliu Amerikos lietuvių VieŅybės žmonės, tartum, sakydavo Lietuvai: nori-nenori, mes tavo mylime ir mylėsime, nors ir iš Amerikos neišeisime, tegul mintyse, kaip kada, ir pasivaidena amerikiečio poeto Longfellow žodžiai, kurie, lietuviškai išversti, skelbė:

Metai bėga, laikas slenka,
O mūs širdys, nors ir tvirtos,
Tartum, būgnai prislopinti,
Muša maršą į kapus.

Tokį prislopintų būgnų maršą junta kiekviena tautybė Amerikoje, tačiau kiekviena, kaip ir lietuviai, gyvena ryžtu, kurį anglas poetas Tennysonas patarė kiekvienam žmogui turėti: kóvoti, ieškoti, siekti, rasti, bet nepasiduoti niekad!

Pasižiūrėję į 90 metų veidrodį, rasime VieŅybėje bei jos žmonėse ir grožio ir raukšlių. Šiandien betgi iš tos praeities imkime tik ugnelę, ne pelenus. Poetas Juozas Tysliava,

kuris savo žurnalistiniu sumanumu senąją VieŅybę tiek turiniu, tiek spaudos technika išvedė į moderniškos spaudos kelią, sakydavo: "Idėjų susikirtimas ne nelaimė, bet proga. Dėl pažiūrų ginčytis — išmintinga, dėl faktų — kvaila". Tokiu būdu, nėra tautinė nuodėmė tikėti, kaip dabartinės VieŅybės žmonės tiki su prof. M. Biržiška, kad ne Amerikos Lietuvoje, bet Lietuvoje krūtinišė tvinksta tie karštieji ugniakalniai, kurie kada nors sprogs tautos laisvei naudingą prasiveržimą. Lietuvos lietuvis tautoje yra viskas, Amerikos lietuvis tik amerikietis — ir That's All! Praeitis, rodos, privalėtų mus mokytį, ne paraližuoti.

Kai italas ar vokiečiai apsigyvena Amerikoje, sudaro mišrią šeimą, išpiliėtina ir suamerikonėja, nuostolis jų tautoms nedidelis. Mažai lietuvių tautai kiekvienas jos narys brangus, nes kiekvienas nutrupėjimas yra neužpildomas nuostolis.

Juozas Paukštis prieš 90 metų, tur būt, juto šią gyvybinį mūsų tautos reikalą, nes savo kuriamam laikraščiui parinko gyvybinį, bet lietuviams nepasiekiamą idealą — VieŅybę Lietuvninkų. Kitas garbingas mūsų laikraštėninkas, simpatin-gai Dėdė Šernu pramintas Juozas Adomaitis, skelbė ir antrąjį lietuvių neįkandamą gyvybinį idealą, kada skilčiai Kudirkos Varpe parinko lotynų kalba posakį "Audiatur et altera pars" — Tebūnie išklaudyta ir kita pusė. Šių dviejų idealų VieŅybės žmonės vis siekdavo, kiek mokėdavo.

Parama, kurią Amerikos lietuviai suteikė ant kojų pastatyti I Pas.

karo metu paskelbtąją nepriklausomą Lietuvą, mūsų istorijai įrodė, kad VieŅybė Lietuvninkų, ir kiti Amerikos lietuvių laikraščiai, savo pareigas puikiai atliko, nes Amerikos lietuvius įtikino:

Kur tavęs, Lietuva, nėra,
Ten ir mūsų nėra;
Kur tik tu atsirandi,
Ten mes atrandame ir save.

Lietuva šiuo metu gyvena neaiškų ir niūrų laikotarpį. Jį stebint, nevienam Amerikos lietuviui norisi tarti:

Mūsų plaukai jau pražilę,
Apdengt plikių nebegali,
Bet kai žiūrim į pasaulį,
Norim šaukti: "Ak, tu, Dieve,
Visagali!"

Prancūzų patarėlė skelbia, kad kuo daugiau dalykas kinta, tuo labiau jis pasilieka toks pat. Todėl ir dabartinė padėtį Lietuvoje gerai nusako praėjusio šimtmečio VieŅybės Lietuvos bendradarbis, Motiejus Slančiauskas, kada rašė:

Priešas žada ką ten rengt — engt,
engt, engt!
Nori mums ką tai daryt — ryt, ryt,
ryt!
Jokios gėdos neturės — es, es, es!
Bus kaip tikras gyvulys — lys, lys,
lys!
Bet jo darbas negražus — žus, žus,
žus!
Ir jis pats sau po velniais — eis, eis,
eis!

Lietuviai mėgsta svetimybių vaikytis. Mūsų jaunus veikėjus, socialdemokratų, tautos himno autorius Kudirka jau 1893 m. perspėjo: "Darbininkų klausimas yra tarptautinis ir priklauso visai žmonijai.

Mums, lietuviams, pagrindiniu klausimu yra — padaryti mūsų tautą laisva!"

Padaryti tautą laisva buvo uždavins, kai prieš 90 metų pradėjo eiti VieŅybė Lietuvninkų. Tebėra uždaviniais ir šiais 1976 metais.

VieŅybė, 1976 m. gruodžio 10 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Gavęs Vienybės leidėjos Valerijos Tysliavienės pakvietimą kuo nors prisidėti prie 90 metų jubiliejaus, Jurgis Pāprienokas atsiliepė, priderinęs Leonardo Žitkevičiaus eilėraštį:

Tysliavienė davė mums dūdelę,
Tai pagrosime dainele:
Tir-li-li, bum, bum, bum,
Duokit mums — bus ir jums!

Tur būt, niekas niekad tikrai neatspės, kokia buvo tikroji lietuviška, Amerikos krantuose, New Amsterdame (kuris vėliau tapo New Yorku), pirmosios aukštesnės mokyklos pirmojo perdėtinio pavardė. Jis pasirašydavo Alexander Carolus Curtius (lotyniškai). Iš laivo išlipo 1659 m. liepos 4. Jo laivas plaukė du mėnesius, arba vienu mėnesiu trumpiau, negu pirmasis laivas, kuris iš Hamburgo 1869 metais atplukdė pirmąjį didesnę septynių lietuvių ateivių būrį.

Profesorius J. Lappo savo veikale "1588 metų Lietuvos statutas" mini bajorą Jan Korčių, kurį 1529 metais Lietuvos ir Lenkijos valdovas Žygimantas iš Krokvos (liepės 10 d.) pasiuntė Lietuvon Ponų Tarybai, kad ištirtų Lietuvoje atsiradusių "krikščionių", kurie, sakoma, "perėję prie žydų įstatymų ir davėsi apipiaustyti". Šitas "blūdas" valdovui parūpo, nes tokių perėjūnų pasirodė ir Lenkijoje. Alexander Carolus Curtius visur skelbėsi esąs "nobilis lituanus".

Po gaisro, kuris sunaikino Dirvos laikraščio spaustuve Clevelande, nuspręsta likimui nepasiduoti. Iš apdraudos bendrovių ir aukotojų spalio 23 jau sudarytas \$63,873.79 fondas, kuriam nedaug tetrūksta, iki numatomų reikalingų 95 tūkstančių. Geri artojai, atrodo, ir toliau ars lietuvišką "dirvą" Amerikoje.

Bendruomenės kairioji ranka, Tarybos pirmininkas G. Balukas praneša, prašęs dešinėsios (Centro

valdybos) suburti išeivijos mokslininkus bei kultūrininkus, kad jie paruoštų ilgalaikį kultūros reikalams planą, bet "prašymas nebuvo išklaustas ir plano negavome".

Jei mielas Balukas Vienybę skaičiuotų, tai šiame seniausiame pasaulyje lietuvių laikraštyje būtų patyręs, kad jos žmonės jau kelinti metai, ir be mokslininkų-kultūrininkų subūrimo, siūlo praktinį planą, būtent, kuriame nors Amerikos universitete sudaryti lituanistikos profesūrą, kokią milijonų dolerių suaukotų fondų įkūrė ukrainai Harvardo universitete. Ukrainistika Amerikoje jau verda, o lituanistika dar merdi. Tur būt, laukiama "šv. Jurgio" draugijų likimo: kada pasidaro nebeįmanoma veikti, nes nebėra lietuvių, tai likusieji susibėga paskutinį sykį ir pasidalo išdu.

K. Ambrozaitis rašo: "Jau laikas suderinti laisvojo pasaulio lietuvių kultūros reikalų rėmimo kryptį bei politiką". Sako, "Visuomenės populiarinė opinija neturėtų nulemti Kultūros fondo pelnų paskirstymą. Visais laikais kultūros laimėjimus nulemdavo tik intelektualė mažuma." Iš Bendruomenės Tarybos pirmininko pareiškimo spaudai, atrodo, ta intelektualinė mažuma dabar susispietusi apie Vienybę, nes viena Bendruomenės ranka neprisišaukia kitos. Na, kagi? Vienybės žmonės ir vėl Amerikos lietuviams patarnaus, kaip tarnauja per 90 metų.

Iliustruotas Lietuvių Dienų žurnalas Los Angeles minėjo savo 25-erių metų sukaktį Ambassador viešbutyje. Žurnalą leidžia 65 metų amžiaus Antanas Skirius su šeima. Jis pareiškė: "Dažnai tenka savo pridėti, kad suvesti galas su galu." Nėra žinoma, ar leidėjas žino, kad panašiose sąlygose eina Vienybė, sulaukusi 90 metų. Vienybės leidėja iš kitų šaltinių kasmet turi sukelti nuo \$5,000 iki \$10,000.

Vienybės bankietė kalba keliauninkas Dan Kuraitis iš Chicagos.

Salomėjos Narkėliūnaitės nuotraukos

Džiaukitės visi zanavykai! Chicagoje veikianti Lietuvių istorijos draugija telkia lėšas ir raštus išleisti Zanavykų krašto monografiją.

Lietuvos Kupiškyje veikia Liaudies teatras, kuris jau 328 sykį pastatė savo sukurtą "Senovės kupiškėnų vestuvės" spektaklį. Sakoma, jį matė 400,000 žiūrovų. Vaidina 39 artistai-mėgėjai. Vilniaus televizija pagal jį sudarė filmą, kurį matė visa Lietuva ir jos kaimynai.

Vilniuje išleistas dr. Vinco Kudirkos eilėraščių ir vertimų rinkinys pavadinimu "Laisvos Valandos". Išspausdinta net 30,000. Nežinome, ar telpa jo Tautiškoji Giesmė, kuri tapo mūsų tautos himnu.

Mažosios Lietuvos lietuvių būrelis planuoja išleisti knygą apie 1879 m. spalio 14 d. Tilžėje įkurtą vokišku vardu Litauische Literarische Gessellschaft draugiją, kuri 1880-1912 metų laikotarpiu išleido penkis tomus ir pradžia šeštojo savo Pranešimų (Mitteilungen), viso 31 žurnalo pavidalu numerį. Tai buvo pirmasis ne lietuvių kalba mokslo žurnalas apie lietuvius, jų kalbą,

etnografiją ir kitką, leistas tikslu neleisti lietuviams visiškai sunykti vokiečių bangose. Bendradarbiauvo dr. A. Bezenberger ir kiti vokiečiai bei Prūsijos lietuviai: V. Gaigalaitis, V. Kalvaitis, A. Kuršaitis. Straipsnių pateikė ir dr. Basanavičius, dr. Sliūpas, prof. E. Volteris, A. Janulaitis ir J. Koncvičius. Įdomu, kad draugijos įkūrimas sutampa su išėjimu pirmojo lietuviškojo laikraščio pasaulyje, būtent, Mykolo Tvarausko New York'e per 16-ka numerių leistos Lietuviszkos Gazetos. Gražus sutapimas: New Yorkas ir Tilžė. Vokiečių draugija dienas baigė 1923 metais.

SUKAKTUVINIS LIETUVIŲ DIENŲ ŽURNALAS

Lapkričio mėn. Lietuvių Dienų žurnalas buvo skirtas jo 25-rių metų sukaktį paminėti. Viršelius puošia vaizdai iš minėjimo bankieto. Pačiame numeryje yra sutelkti sveikiniai mai raštu, sveikintojų, redaktorių ir svečių nuotraukos. Išsami pedagogo Igno Medziuko apžvalga apie Lietuvių Dienų žurnalą, redaktorius, redagavimo vargus ir džiaugsmus.

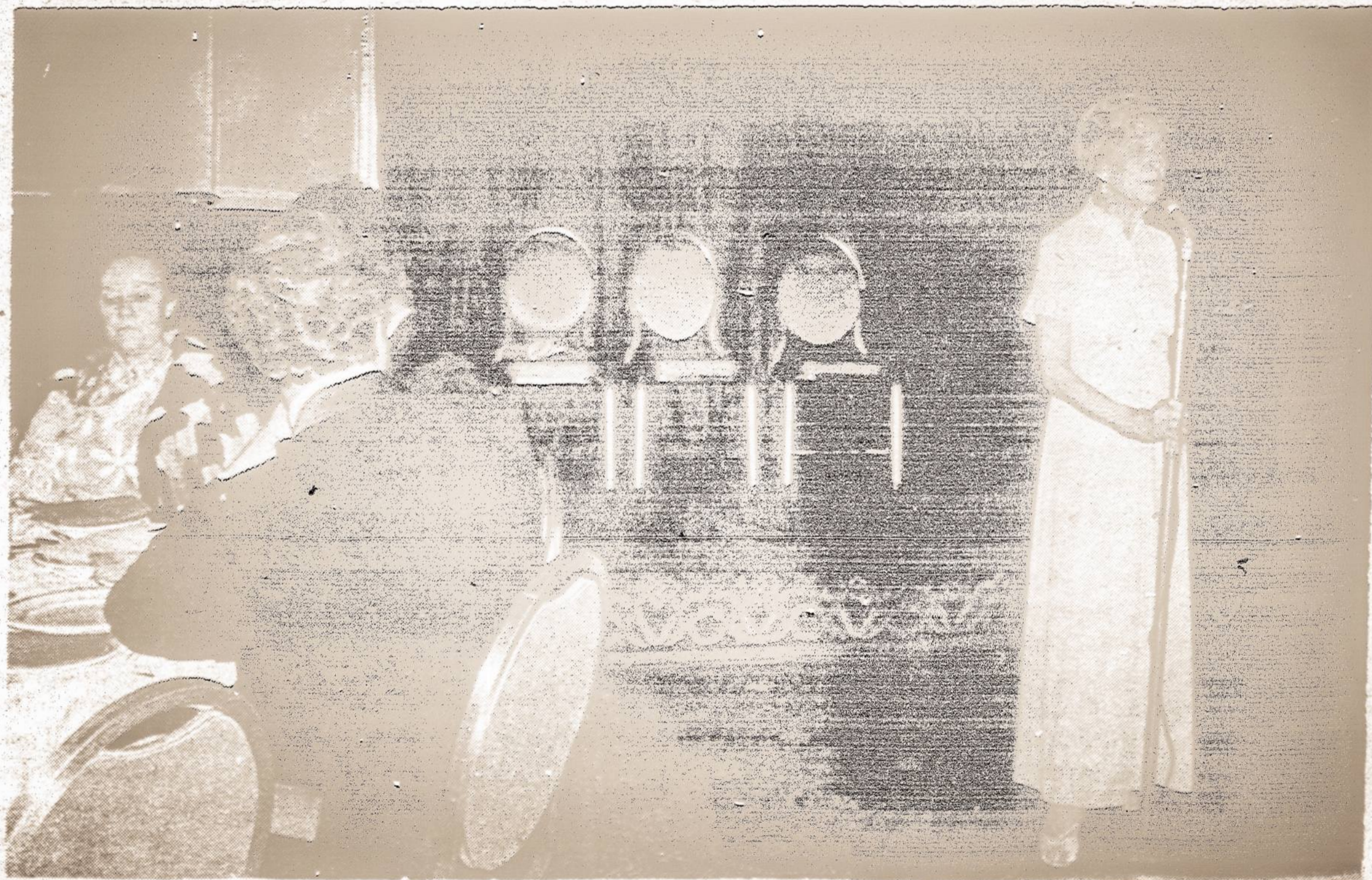
Toliau žurnale atspausdintas Lietuvių Rašytojų Sąjungos 30 m. sukakties aprašymas ir Draugijos istorija nuo jos įsikūrimo.

Rašytojo Antano Vaičiulaičio 70 m. amžiaus sukakties proga P. Jurkus pateikia A. Vaičiulaičio romano "Valentina" studiją. Beletristikoje — latvių rašytojo Alfred Dzilums novelė "Girios Andrius", kurią į lietuvių kalbą išvertė A. Tenisonas.

Meno puslapius puošia dailininkų B. Muriño ir V. Vaitiekūno darbų nuotraukos, trumpai paminint jų amžiaus 70 m. sukaktį. Informuojantis kun. J. Prunskio straipsnis apie Balzeko Kultūros muziejų.

Žurnalo kultūrinėje dalyje aprašomi minėjimai, koncertai ir kt. Anglų kalbos skyriuje — lietuvių veikėjų susitikimas su naujai išrinktu Amerikos prezidentu Jimmy Carter.

Lietuvių Dienas leidžia Antanas Skirius, redaguoja Redakcinė kolegija. Metinė prenumerata \$12, atskiuro numerio kaina \$1.25. Galima užsisakyti adresu: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Cal. 90029.

90 metų sukaktuvini bankietę pradeda Vienybės leidėja Valerija Tysliavienė, pasveikindama susirinkusius ir prisimindama Vienybės auksinį ir deimantinį jubiliejų.

Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 24-28 dienomis Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre, Southfield, Michigan, įvyko Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos X-sis suvažiavimas.

Lapkričio 24 d. 7 val. vakaro prasidėjo registracija, paskui LKMA leidinių ir narių raštų parodos atidarymas. 8 val. vak. buvo atidaryta dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių tapybos ir tautinių rūbų paroda.

Padėkos dieną, lapkričio 25 d., suvažiavimą atidarė suvažiavimui ruošti komiteto pirm. prof. dr. Justinas Pikūnas. Kalbėjo LKMA centro valdybos pirm. kun. prof. dr. Antanas Liuima, S. J. Pilnatis susirinkimui numatytos paskaitos metu buvo paleista įrekorduota prof. dr. Antano Maceinos paskaita: "Asmuo ir istorija: žmogaus istoriškumo prasmė ir vertė".

Paskaitos buvo padalintos į atskirų mokslų sekcijas. Istorijos mokslų sekcijai vadovavo kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM, teologijos sekcijai — kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC, lietuvių kalbai ir literatūrai — prof. dr. Antanas Klimas, Filosofijai — dr. Juozas Girnius, gamtos mokslams ir matematikai — prof. dr. Adolfas Gaigalas, politiniams ir socialiniams mokslams — prof. dr. Vytautas Vardys, architektūrai ir

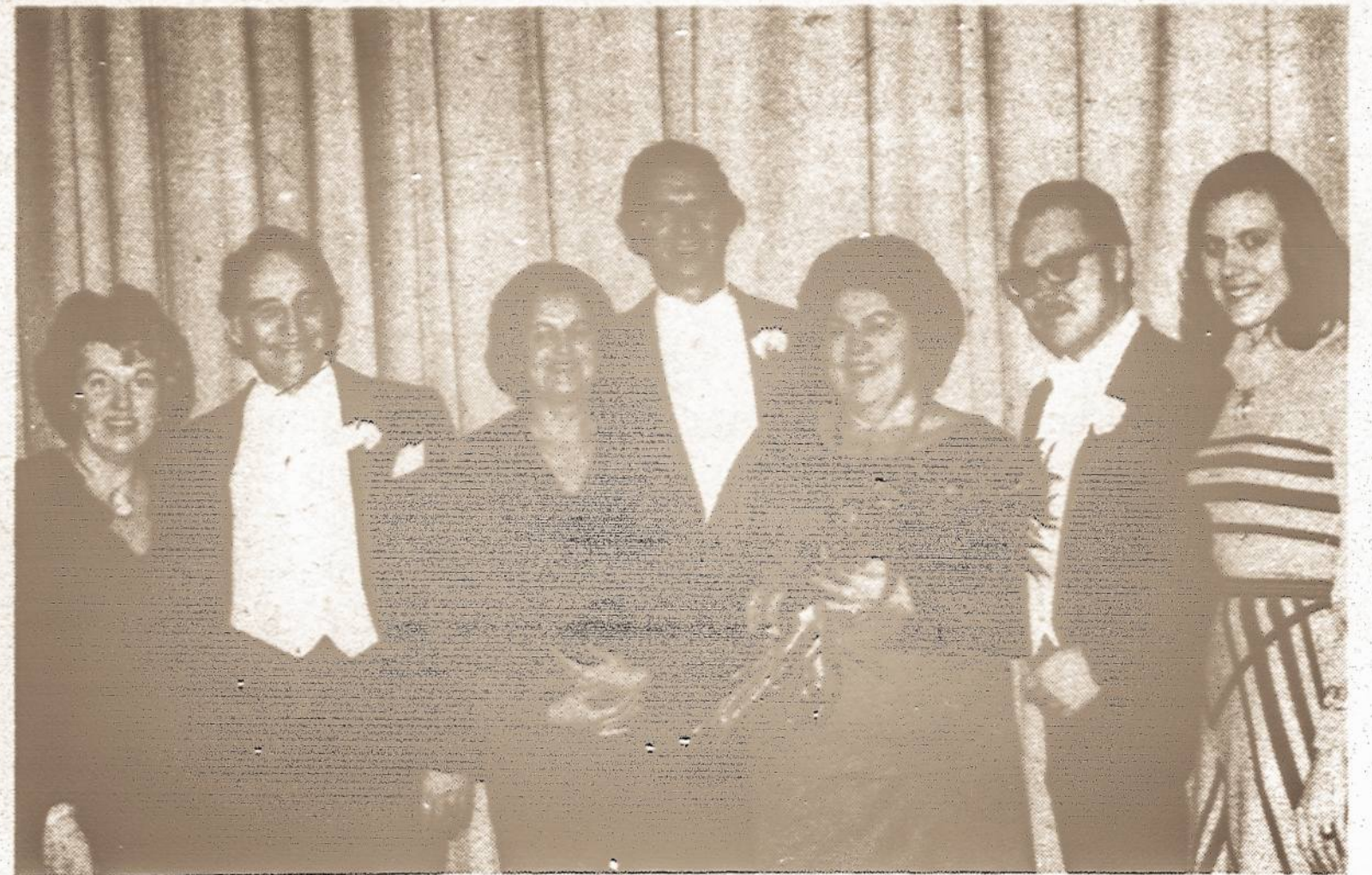
menui — arch. dr. Alfredas Kulpa-Kulpavičius, medicinos sekcijai — dr. Juozas Sungaila. Iš viso buvo 21 paskaita.

Lapkr. 26 d. 7 val. buvo prarastas simpoziumas tema: "Išėjimo mokslo institucijų reikšmė jauno mokslininko kelyje į apsisprendimą Lietuvai". Simpoziume dalyvavo Augustinas Idzelis, Ramūnas Girnius ir Almis Kuolas, vadovavo Lilė Gražulienė.

Lapkričio 27 d. vakare buvo koncertas, kurio programą atliko sol. Elena Blandytė, akompanuojant Vidai Kazlauskaitei.

Lapkričio 28 d. 10:30 val. Dievo Apvaizdos par. bažnyčioje iškilmingas pamaldas laikė vysk. V. Brizgys, o po pamaldų salėje buvo pagerbti mirę mokslininkai prof. Juozas Brazaitis ir prof. Antanas Salys, apie kuriuos paskaitas skaitė prof. dr. Juozas Girnius ir prof. dr. Antanas Klimas.

Liet. Kat. Mokslo akademiją užbaigė akademijos pirmininkas prof. dr. Antanas Liuima, iš Romos. Suvažiavime dalyvavo apie 200 narių ir svečių.

Iš LB Clevelando apygardos suruostos Lietuvių Dienos, kurioje programą atliko išymieji solistai. Nuotraukoje po koncerto: V. Vasaitienė, St. Baras su žmona, J. Vasaitis, D. Stankaitytė, Alv. Vasaitis su žmona.

V. Bacevičiaus nuotr.

Buvo suvažiavę lietuviai studentai

Lapkričio 25-28 dienomis Bostone įvyko 26-asis Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų sąjungos suvažiavimas. Dalyvavo apie 300 studentų. Jų buvo iš Kanados ir įvairių JAV vietovių. Apsvarstę savo reikalus, studentai susipažino su Bostonu ir surengė keletą pramogų.

Nauja pirmininke suvažiavimas išrinko Omahos universiteto studentę Danguolę Antanelytę. Seniosios valdybos pirmininke buvo chigagietė Milda Kupcikevičiūtė.

Suvažiavimas užbaigtas bankietu Sheraton viešbutyje, dalyvaujant ne tik jaunimui, bet ir senimo atstovams. Be sveikinimų raštu, studentus sveikino ir žodžiu eilė veikėjų, jų tarpe buvo ir Lituanistikos Instituto pirmininkas dr. J. Gimbutas. Bankieto meninę dalį atliko Juliaus Gaidelio vadovaujamas Vyrų sekstetas.

Suvažiavimo metu bostonietis dail. V. Vizgirda parodė išėjimo lietuvių meno kūrinių skaidrių ir jas paaiškino. Taip pat buvo progos pamatyti Inos Nenortienės ir Norberto Lingertaičio kūrinių.

Suvažiavimo rengimo darbus rūpinosi inž. Marius Žiaugra su eile talkininkų.

IŠRINKO KANDIDATUS Į VALDYBĄ

Lapkričio 18 d. So. — Bostono Lietuvių Piliėčių draugija išrinko kandidatus į savo vadovybę. Varžybų didelių nebuvo. Po vieną kandidatą tebuvo pirmininkus — A. Chaplikas, vicepirmininkus — D. Averka, sekretorius — A. Matjoška, fin. sekretorius — A. Druzdis. Į maršalkas buvo du — V. Ivaška ir J. Jurėnas, į trijų narių revizijos komisiją 4 kandidatai. Į direktorius (renkama 7) kandidatavo 13, daugiausia balsų gavo J. Lubinas, S. Griganavičius, A. Baika, A. Andriulionis, A. Plevokas, Gediminas Ivaška, dabartinis pirmininkas St. Drevinskas, P. Averka ir kt.

Tikresnės varžybos vyko tarp dabartinio išdininko E. Ketvirčio ir Algio Mitkaus. Pirmasis gavo 54, antrasis 49 balsus. Kietos varžybos tarp jų bus gruodžio mėnesio rinkimuose.

Susirinkime buvo pagerbti 4 mirusieji nariai ir priimti 5 nauji, iš jų 4 jauni ir jau žinomi savo veikla kitose organizacijose Giedrė Budreckienė, Mykolas Drunga. Priimtųjų tarpe yra ir JAV diplomato dr. Vytauto Dambrovos sūnus Gintaras ir jo žmona.

LIETUVIAI JAV FOLKLORISTŲ SUVAŽIAVIME

Lapkričio 11-14 dienomis Philadelphijoje, Ben Franklin viešbutyje, įvyko Amerikos folkloristų (American Folklore Society) metinis suvažiavimas. Jame dalyvavo apie tūkstantis mokslininkų ir apie 400 iš jų skaitė įvairias paskaitas.

Prelegentų tarpe buvo ir trys tautosakos studentai iš Indianos universiteto. Clevelandietė Eglė Žygaitė, kalbėdama apie ritualus etninėse grupėse, savo paskaitą iliustravo lietuvių išėjimo pavyzdžiais. Ričardas Vaidutis iš Gary, Ind., nagrinėjo bendravimo ryšius tarp žmonių, kurie priklauso vienai ar kitai etninei grupei, taip pat pateikė kelis lietuviškus pavyzdžius. Chicagietė Elena Bradūnaitė dalyvavo simpoziume, skirtame Indianos tautosakos instituto vykdymam projektui. Ji yra surinkusi duomenis apie šiaurinės Indianos srityje gyvenančius lietuvius. Jos medžiaga pasinaudojo savo paskaitose jos kolegos ir projekto viršininkas prof. Richard M. Dorson.

CHICAGO

DAINAVO STANKIENĖ IR MONGIRDAITĖ

Lapkričio 20 d. Tautiniuose Namuose L. D. Kunigaikštienės Birutės draugija surengė savo sukaktuvinį koncertą-balių. Tuo buvo atžymėta 25 m. sukaktis nuo organizacijos veiklos atkūrimo išėjimoje.

Meninę programą atliko solistė Vanda Stankienė, akordeonu palydinti A. Stelmokui.

Lapkričio 21 d. Jaunimo centre savo rečitalį surengė solistė Daiva Mongirdaitė. Pirmojoje dalyje buvo pasaulinių muzikų kūriniai, o antrojoje — lietuvių. Jai akompanavo Aloyzas Jurgutis. Muzikologijos archyvui dainas įrašė R. Lapas.

Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.

Lietuvos kariuomenės minėjime Clevelande himną giedant. Iš k. į d.: Pr. Karakus, V. Šenbergas, B. Garlauskas, Švedas, V. Nagevičienė, Kasparavičienė ir dr. Mačys.

Lietuvos kariuomenės minėjime Clevelande. Prie stalo — buvę savanoriai-kūrėjai. Iš k. į d.: dr. Pautienius, Lozoraitis su žmona ir Johansonas su žmona.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Kražių Sėrdynių 83 metų sukaktis Chicagoje gyvenančių kražiškių buvo gražiai paminėta lapkričio 27 d. Jaunimo centro kavinėje. Įvyko Kražių "Žiburio" gimnazijos buvusių mokinių suvažiavimas su vaišėmis paskaita ir meninė dalimi.

Lapkričio 28 d. kražiškiai rinkosi į Jėzuitų koplyčią, kur įvyko iškilmingos pamaldos už Kražių kankinius. Jaunimo centro sodelyje buvo pašventintas kryžius Kražių kankiniams atminti. Salėje įvyko iškilmingas minėjimas, kurio metu gerai paruoštą paskaitą skaitė ir Kražių vaizdus skaidrėmis rodė prof. dr. J. Puzinas. Buvo ir meninė dalis: Z. Petkevičienė, A. Baronaitytė ir T. Rūta padainavo dainų ir A. Bagdonas paskaitė žemaitiškai eilėraščių.

Santara ir Šviesa lapkričio 26 d. Jaunimo centro kavinėje suruošė vakaronę su rašytoju Eduardu Cinzu, kuris vedė pokalbį su Chicagos kultūrininkais. Jis papasakojo apie savo kūrybą ir kad rašo premijuoto romano "Raudonojo arklio vasara" antrą dalį ir naują veikalą "Mėlynasis žydas", kuris vaizduos žydų žudynes getuose.

Jo kūryba savotiška, niekas neturi įtakos, pagautas temperamento rytais rašas, visos problemos savaime išsisprenžia. Daugelis išgijo jo premijuotą romaną "Raudonojo arklio vasara", kurį autorius autografavo.

Antras Kaimas, satyros teatras Chicagoje veikia daug metų. Šiais metais lapkričio mėnesį Playhouse salėje buvo suruošti keturi vakarai, kuriuos ne visi norintieji, dėl vietų stokos, patekdavo. Publikos prašomas, Antras Kaimas pakartotinai gruodžio 4 d. suruošė vakarą, kurį svečiai netilpo. Kokia paslaptis, kad kiti parengimai vyksta pustuštėse salėse, o kaimas, neatsigindamas publikos, surengė penkis vakarus? Jo programos patrauklios, įdomios, pasijuokiančios iš gyvenimo ydų.

Antro kaimo programų stebėjimas nėra tuščio laiko praleidimas. Jis savo pasirodymuose parodė net ir ką reiškia vieno lietuviško dienraščio niekinimai ir vadinamos reorganizuotos bendruomenės užmačios.

Lietuvių Fondas jau yra sukaupęs 1,300,000 dolerių kapitalą, kuris neša gerus procentus. Gautas pelnas skirstomas lietuvių švietimo ir kultūros reikalams. Fondo vadovybė lapkričio 11 d. Jaunimo centro kavinėje suruošė pokalbį su lietuvišais kultūrininkais, kurių susirinko per 60. LF vadovybė (Tarybos pirm. dr. G. Balukas, valdybos pirm. dr. A. Razma ir pelno skirstymo komisijos pirm. dr. K. Ambrazaitis) padarė pranešimus, prašydami susirinkusiuosius pareikšti pageidavimus ir patarimus, kaip geriau finansuoti ir paremti lietuviškas institucijas ir švietimą. Visi gyvai reikėsi, išskeldami daug naudingų ir gražių sumanymų.

Lietuvių televizija Jaunimo centro salėje lapkričio 27 d. surengė balių su menine programa. Publikos pri-Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.

sirinko pilna salė. Lietuvių televizija jau veikia dešimt metų, ateinančiais metais sausio 8 d. paminės dešimtmečio sukaktį.

Sios televizijos dvasia yra Pranė ir Anatolijus Slutai, jiems talkina valdyba ir rėmėjai. Televizijos programą stebi 30,000 žiūrovų. Ji jau yra davusi apie 600 programų, kuriose turi progos pasirodyti mūsų kultūrininkai, chorai, šokėjai, solistai ir kiti. Stoties išlaikymas reikalingas daug lėšų. Dalis ateina iš skelbimų, o kitą dalį sudeda geros valios lietuviai, be jų valandėlė neišsilaikytų.

Mokslo ir kūrybos simpoziumas

Trečias mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyko lapkričio 23-27 d. Chicagoje, Jaunimo centre.

Simpoziumui ruošti komiteto pirmininku buvo dr. K. Ambrazaitis.

Prof. dr. Rimvydas Šilbajoris vadovavo mokslinei programai, o inž. J. Rimkevičius buvo vicepirmininku.

Simpoziume buvo nagrinėjami lietuvių mokslininkų talentai ir moksliniai darbai, kurie visuomenei buvo pateikti suprantamoje plotmėje. Simpoziumą globojo JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdyba.

Dr. A. Razma, Lietuvių Fondo vald. pirm., išrinktas Joliet, Ill., šv. Juozapo ligoninės gydytojų štabo prezidentu. Apie tai rašė keli amerikiečių laikraščiai, įsidėdami jo nuotrauką.

Liudo G. M. Rėzos minėjimas įvyko Jaunimo centro didžiojoje salėje lapkričio 14 d. ryšium su Rėzos 200 m. mirties sukaktimi; dr. Vincas Maciūnas, iš Philadelphijos, ir prof. dr. Petras Jonikas skaitė paskaitas. G. A. Lėkšas, Rėzos kalba, paskaitė šv. Rašto ištraukų apie meilę iš 1824 m. Tėviškės parapijos evangelikų bažnyčios choras, J. Lamsaičio vadovaujamas, padainavo. Pianistas Arūnas Kaminskas paskambino Vl. Jakubėno "Pranašas didis". Žmonių buvo pilna salė.

Korespondentas

Chicagoječiai su newyorkiečiais, pasiruošę eiti į Vienybės bankietą. Iš k. į d.: K. Matuzas, Dan Kuraitis, B. Lukoševičienė, V. Beleckas, G. Beleckienė, G. Juozapavičienė, Al Brazis, O. Yozėmienė, V. Uznys.

FOTO NUOTRAUKŲ PARODA

Lapkričio 19 d. Jaunimo centro apatinėje salėje atidaryta ir iki lapkričio 28 d. veikė lietuvių mėgėjų nuotraukų paroda. Dalyvavo 40 fotografų su įvairiomis vietų, žmonių, gėlių ir kitokiomis nuotraukomis. Daugiausia dalyvių buvo iš Chicagos.

Su savo nuotraukomis dalyvavo ir trys kviešti svečiai profesionalai — J. Dovydenas, kun. A. Kezys, K. Izokaitis.

Kiekvienam dalyviui buvo leista atsižesti po 10 nuotraukų, bet ne visi ta teise pasinaudojo.

Nuotraukoms premijuoti pakviestieji teisėjai iš Chicago Area Camera Club — R. Stanton ir R. Nethercott — spalvotų nuotraukų pirmąją premiją paskyrė A. Prapuoleniui, II — J. Norvilui, III — dr. J. Ramonui. Juoda-balta skyriuje premijas laimėjo: I — K. Daugėla, II — J. Kasakaitis, III — G. Rudavičius.

Parodoje buvo išstatyta apie 250 nuotraukų, daugiausia spalvotų. Atidaryme dalyvavo svečias iš Belgijos, rašytojas E. Cinzas, ir profesionalas fotografas J. Dovydenas.

Parodos organizatorių komitete buvo K. Norvilas, E. Būtėnas, R. Bartuška, R. Damijonaitis, L. Regis.

Tai jau penktoji Liet. Foto archyvo globoje suorganizuota nuotraukų paroda. Po parodos atidarymo, J. Dovydenas kavinėje rodė skaidres — vaizdus iš Nevados kalnų, klonių, upių, ežero, žmonių, saulėteklių, šviesos žaismų ir kitokių.

Parodos proga išėjo ir 1975 m. vykusios parodos albumas, kuriame yra 75 rinktinės nuotraukos. Jį redagavo Eugenijus Būtėnas.

Teodoras Blinstrubas, ALTo vicepirmininkas ir daugelio kitų organizacijų vadovybių narys bei buvęs Lietuvių Tautinės Sąjungos pirminkas, lapkričio 26 d. sulaukė 70 metų amžiaus.

Stays Daunys, žurnalistas, jau ilgesnis laikas kankinamas sunkios sklerozės, dabar gyvena Cermak House senelių namuose. Jam šiemet sukanka 67 m. amžiaus.

Lietuvių Opera, patekusi į skolas po lietuviškų operų pastatymo praeitą vasarą, dabar pamažu gauna aukų iš organizacijų ir pavienių asmenų. Operos vadovybė tikisi, kad gal šitaip lietuviška visuomenė padės išbristi iš skolų.

Jaunimo centro apatinėje salėje lapkričio 19-28 dienomis vyko lietuvių fotografų nuotraukų paroda, kurioje buvo išstatyta apie 250 eksponatų. Šioje

nuotraukoje — dalis fotografų, dalyvavusių parodos atidaryme.

Ed. Šulaičio nuotrauka

SVEČIAI IR SVEIKINIMAI IŠ ARTI IR TOLI

Petronėlė Jurgelaitė-Beverage, jos vyras Dr. Harold Beverage ir pirmoji Amerikoje lietuvių teisininkė Suzana Sabienė, buv. Lietuvos konsulo Bostone našlė. Už jų – Juozas Antanavičius, SLA sekretorė Genovaitė Meikūnienė ir Antoinette Binkins.

Milda Baronaite-Vaivadiene iš McLean, Virginia, Jonas Valaitis, dail. Vytautas Jonynas, laimėjęs dovaną – dail. Žmuidzinavičiaus vežniuka, ir Bronė Spūdienė.

Antanas Radzevičius, Amsterdam, N. Y., Vyčių pirmininkas, kun. Vytautas Balčys, Amsterdam, N. Y., lietuvių parapijos klebonas, Albany vyskupijos patarėjas, dr. Marija ir Aleksas Žemaičiai iš Leonia, N. J.

Du žurnalistai turi apie ką pasikalbėti: kairėje Vienybės bendradarbis Jonas Kizmis ir Worcester Gazette redakcijos narys Peter J. Plakštis.

Adv. Steponas Bredes, Jr., SLA sekretorė G. Meikūnienė, inž. V. Meikūnas ir arch. Ant. Varnas.

Helen Venienė, V. Kazlauskienė, Walter Shlaves ir Nelė Albrecht.

*Salomėjos Narkėliūnaitės nuotraukos
Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.*

SVEIKINIMAI IR AUKOS VIENYBEI 90 METŲ SUKAKTIES PROGA

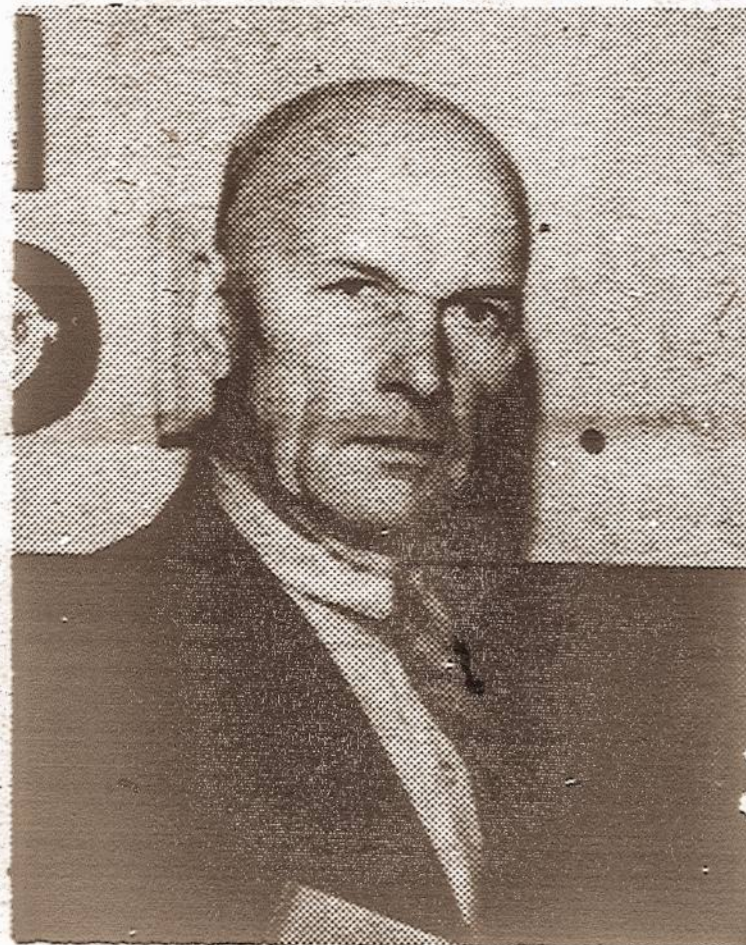
Vienybės leidėjams —
Gerbiamieji,

labai norėčiau dalyvauti Jūsų rengiamame Vienybės 90 m. bankiete, bet dėl kairės kojos sužalojimo mažai galiu vaikščioti. O atsitiko taip: 1974 m. vasario 8 d., eidamas iš darbo 4 colių sniego keliu, paslydau ant kairiojo šono ir griūvant kaulas sprogo nuo kulnies iki kelio. Mėginu keltis — negaliu. Guliu sniege, lietsargi iškėlęs ir laukiu pagalbos. Atvažiuoja mašina, išlipa du jauni berniukai ir priėję klausia, kas atsitiko. Paaškinu. Jie tuojau pašaukia policiją, kuri atvykus mane pristato į ligoninę be žado. Ligoninėje išgulėjau 49 dienas. Koją sutrumpėjo 2 coliais ir likau šlubas. Tai toks mano likimas, sulaukus 90 metų.

Sužlugus kūno sveikatai ir akių regėjimui, asmeniškai negalėdamas bankiete dalyvauti, bent mintimis būsiu su Jumis. Vienybės palaikymui gruodžio pradžioje prisiūsiu \$100. Dabar siūčiu savo medžiagą, kurią galite panaudoti Vienybėje.

Tuo ir lieku su gilia pagarba.

Zigmas Jankauskas

Zigmas Jankauskas

Red. pastaba: Šio laiško autorius yra vienmetis su Vienybe ir nuo 12 metų skaito Vienybę ir ją paremia aukomis ir savo raštais.

Mielam V. Širvydai —

Skaičiau Jūsų paraginimą prisidėti prie Vienybės 90 m. atžymėjimo. Ačiū. No mano atvykimo iš Lietuvos 1913 m. — nuo Vienybės Lietuvninkų iki dabartinės Vienybės — tas laikraštis man gerai pažįstamas.

Rašydavau kadaise Vienybei žinutes iš Worcesterio. Taip pat prisidėjau prenumeratų ir skelbimų rinkimu, Juozui Tysliavai — daug padėjau. Jis mūsų namuose buvo dažnas svečias.

1943 m. lapkričio mėnesį mūsų 25 m. vedybinio gyvenimo sukakties bankiete, su virš 300 dalyvių, Juozas Tysliava — pasakė ugingą kalbą. Buvo specialiai atvykęs. Dabar viskas — tik prisiminimai. Gaila, kad tą nelaboji senatvė per greit prisiartino: akys mažai šviesos teduoda, artritas kankina, kojos jau nenori nešioti griešno kūno.

Jau negaliu lankytis nei į lietuviškus parengimus, nei prieš kalną eiti Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.

— turiu silpną širdį. Gydytojas sako, jei nori dar gyventi, klausyk, ką sakau!

O labai dar norėtusi dalyvauti. Turime sūnų invalidą, gyvena jis gydytojų priežiūroje, žmona — kojom nepaeina — sutinusios.

Taigi, senatvė — ne linksmybė.

Prisiminę Jūsų tėvelius Juozą ir Katriną Širvydus ir Juozą Tysliavą, atiduodamas jiems pagarbą, lenkiu savo galvą.

Vienybei linkiu dar švęsti ir kitą 90 metų sukaktį — Negalėdamas pats atvykti ir dalyvauti toje šventėje, siunčiu nors mažą aukele — \$10, kad Vienybė ilgai ilgai gyvuotų.

Juozas Krasinskas
iš Worcesterio

1976. XI. 16 d.

Mielas p. Širvydai,

Pasidalindamas su Jumis mintimis Vienybės jubiliejinių metų proga, noriu aprašyti toki palyginimą:

Gyvendamas provincijoje, laisvu laiku dažnai išeinu pasivaikščioti į mišką. Pasidžiaugiu, kvėpuodamas tyru oru, sekdamas aukštai plūduriuojančius debesius ir stebėdamas medžius. Be abejo, ir Jūs tai esate ne kartą savo gyvenime patyrę. Na, ir stebėdamas medžius, galvoju — koku įvairumu gamta juos apdovanojo! Vieni jų, kaip styga, stiebiasi tiesiai į dangų, kiti — pasvirę dešinėn ar kairėn, tretieji — apskurę ir sunykę ar jau sugulę ant žemės, o dar kiti, augę nesuskaitomą metų daugybę, stovi stipriai į žemę įleidę šaknis ir išbuvoję į visas puses.

Koks didelis panašumas tarp miško medžių ir mūsų spaudos! Pavartę į rankas patekusius laikraščius, galiu pastebėti gražų mišką, kuriame vienas spaudos leidinys pasinėšęs kairėn, kitas dešinėn, yra ir tiesių, yra ir senų ir žemėn sugulusių, kuriuos galime tik knygynų archyvuose surasti, o, bet gi, yra ir tokių, kurių šaknis giliai įsitvirtinusi mūsų lietuviškoje bendruomenėje, gyvuoja, atstovaudami mus. Šių paskutiniųjų tarpe matau 90-ties metų Vienybę, kuri, kaip stipri miško liepa, teikia malonų pavėšį savo skaitytojams, susispietusiems po plačiašakės informacijos skraiste. Tebūnie lemta Vienybei mūsų tarpe žaliuoti dar daugelį metų.

Su nuoširdumu —

Jūsų K. Daugėla

Priedas: \$10.—

Bedford, N. H.

Gerbiamieji:

Kaip vienas iš senesniosios Vienybės Bendrovės buvusių direktorių, ir buvęs laikraščio (J. F. Smitraus administracijos laikais) advokatas, sveikinu senąjį laikraštį išlaikius bent 90 metų. Jau pensininkas, pridedu ir dešimkę sveikinimui paremti.

Dabartinė politinė Vienybės kryptis neatitinka mano nusistatymus, tačiau esu tikras, kad ir dabartiniai redaktoriai bei leidėjai tebenori senutei Lietuvai laisvės ir

Amerikiečių politikoje veiklūs Vienybės svečiai Marcel-Marcelynas su žmona.

Vienybės svečiai iš Long Island: iš k. į d.: Ant. Antanaitis iš Kings Park, su sūnum, Čeponai iš Smithtown ir Mačionai iš East Northport.

Iš k. į d.: Petras Tamulis iš Ventnor, N. J., newyorkiečiai Dolores Šemaitienė, Ona Vizbariene, Vytautas Vizbara, Brother Arnoldas Bakutis ir Demie Jonaitienė.

nepriklausomybės be maskolių kišimosi ir primetimo svetimos rusiško komunizmo religijos. Man malonu, kad, kaip ir seniau, Vienybė mažiau ar veik visai nevaržo pasisakymų, kurie neatitinka redaktorių nuomonių. Tai yra sveika tradicija, tikroji žodžio laisvė.

Linkiu laikraščiu išsilaikyti bent iki šimto metų.

Su pagarba,

Kostas R. Jurgėla

Bethesda, Md.

Gerbiamieji:

Vienybė gimė Lietuvos Nepriklausomybei atgauti iš rusų, tai buvo jos didysis tikslas. Šiandien tas tikslas ir vėl jos kely. Linkiu jo siekti ir sulaukti Laisvos nepriklausomos Lietuvos — mūsų visų idealų išikūnijimo.

Nuoširdžiai,

Alena Devenienė

Santa Monica, Cal.

SVEČIAI IR SVEIKINIMAI IŠ ARTI IR TOLI

Petronėlė Jurgeliūtė-Beverage, jos vyras Dr. Harold Beverage ir pirmoji Amerikoje lietuvė teisininkė Suzana Salmienė, buv. Lietuvos konsulo Bostone našlė. Už jų – Juozas Antanavičius, SLA sekretorė Genovaitė Meiliūnienė ir Antoinette Binkins.

Milda Baronaitė-Vaivadienė iš McLean, Virginia, Jonas Valaitis, dail. Vytautas Jonynas, laimėjęs dovaną – dail. Žmuidzinavičiaus veidmuką, ir Bronė Spūdienė.

Antanas Radzevičius, Amsterdam, N. Y., Vyčių pirmininkas, kun. Vytautas Balčys, Amsterdam, N. Y., lietuvių parapijos klebonas, Albany vyskupijos patarėjas, dr. Marija ir Aleksas Žemaičiai iš Leonia, N. J.

Du žurnalistai turi apie ką pasikalbėti: kairėje Vienybės bendradarbis Jonas Kiznis ir Worcester Gazette redakcijos narys Peter J. Plakštis.

Adv. Steponas Bredes, Jr., SLA sekretorė G. Meikiūnienė, inž. V. Meikiūnas ir arch. Ant. Varnas.

Helen Venienė, V. Kazlauskienė, Walter Shlaves ir Nelė Albrecht.

*Salomėjos Narkeliūnaitės nuotraukos
Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.*

SVEIKINIMAI IR AUKOS VIENYBEI 90 METŲ SUKAKTIES PROGA

Vienybės leidėjams —
Gerbiamieji,

labai norėčiau dalyvauti Jūsų rengiamame Vienybės 90 m. bankiete, bet dėl kairės kojos sužalojimo mažai galiu vaikščioti. O atsitiko taip: 1974 m. vasario 8 d., eidamas iš darbo 4 colių sniego keliu, paslydau ant kairiojo šono ir griūvant kaulas sprogo nuo kulnies iki kelio. Mėginu keltis — negaliu. Guliu sniege, lietsargi iškėlęs ir laukiu pagalbos. Atvažiuoja mašina, išlipa du jauni berniukai ir priėję klausia, kas atsitiko. Paaškinu. Jie tuojau pašaukia policiją, kuri atvykus mane pristato į ligoninę be žado. Ligoninėje išgulėjau 49 dienas. Koją sutrumpėjo 2 coliais ir likau šlubas. Tai toks mano likimas, sulaukus 90 metų.

Sužlugus kūno sveikatai ir akių regėjimui, asmeniškai negalėdamas bankiete dalyvauti, bent mintimis būsiu su Jumis. Vienybės palaikymui gruodžio pradžioje prisiūsiu \$100. Dabar siūčiu savo medžiagos, kurią galite panaudoti Vienybėje.

Tuo ir lieku su gilia pagarba.

Zigmas Jankauskas

Zigmas Jankauskas

Red. pastaba: Šio laiško autorius yra vienmetis su Vienybe ir nuo 12 metų skaito Vienybę ir ją paremia aukomis ir savo raštais.

Mielam V. Širvydai —

Skaičiau Jūsų paraginimą prisidėti prie Vienybės 90 m. atžymėjimo. Ačiū. No mano atvykimo iš Lietuvos 1913 m. — nuo Vienybės Lietuvinkų iki dabartinės Vienybės — tas laikraštis man gerai pažįstamas.

Rašydavau kadaise Vienybei žinutes iš Worcesterio. Taip pat prisidėjau prenumeratų ir skelbimų rinkimu, Juozui Tysliavai — daug padėjau. Jis mūsų namuose buvo dažnas svečias.

1943 m. lapkričio mėnesį mūsų 25 m. vedybinio gyvenimo sukakties bankiete, su virš 300 dalyvių, Juozas Tysliava pasakė ugningą kalbą. Buvo specialiai atvykęs. Dabar viskas — tik prisiminimai. Gaila, kad tą nelaboji senatvė per greit prisiartinio: akys mažai šviesos teduoda, artritas kankina, kojos jau nenori nešioti griešno kūno.

Jau negaliu lankytis nei į lietuviškus parengimus, nei prieš kalną eiti Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.

— turiu silpną širdį. Gydytojas sako, jei nori dar gyventi, klausyk, ką sakau!

O labai dar norėtusi dalyvauti. Turime sūnų invalidą, gyvena jis gydytojų priežiūroje, žmona — kojom nepaeina — sutinusios.

Taiigi, senatvė — ne linksmybė.

Prisiminę Jūsų tėvelius Juozą ir Katriną Širvydus ir Juozą Tysliavą, atiduodamas jiems pagarbą, lenkiu savo galvą.

Vienybei linkiu dar švęsti ir kita 90 metų sukaktį — Negalėdamas pats atvykti ir dalyvauti toje šventėje, siunčiu nors mažą aukele — \$10, kad Vienybė ilgai ilgai gyvuotų.

Juozas Krasinskas
iš Worcesterio

1976. XI. 16 d.

Mielas p. Širvydai,

Pasidalindamas su Jumis mintimis Vienybės jubiliejinių metų proga, noriu aprašyti tokį palyginimą:

Gyvendamas provincijoje, laisvu laiku dažnai išeinu pasivaikščioti į mišką. Pasidžiaugiu, kvėpuodamas tyru oru, sekdamas aukštai plūduriuojančius debesius ir stebėdamas medžius. Be abejo, ir Jūs tai esate ne kartą savo gyvenime patyrę. Na, ir stebėdamas medžius, galvoju — kokių įvairumu gamta jus apdovanojo! Vieni jų, kaip styga, stiebiasi tiesiai į dangų, kiti — pasvirę dešinėn ar kairėn, tretį — apskurę ir sunykę ar jau sugulę ant žemės, o dar kiti, augę nesuskaitomą metų daugybę, stovi stipriai į žemę įleide šaknis ir išbujoję į visas puses.

Koks didelis panašumas tarp miško medžių ir mūsų spaudos! Pavartę į rankas patekusius laikraščius, galiu pastebėti gražų mišką, kuriame vienas spaudos leidinys pasinėšęs kairėn, kitas dešinėn, yra ir tiesių, yra ir senų ir žemėn sugulusių, kuriuos galime tik knygnų archyvuose surasti, o, bet gi, yra ir tokių, kurių šaknis giliai įsitvirtinusios mūsų lietuviškoje bendruomenėje, gyvuoja, atstovaudami mus. Šių paskutiniųjų tarpe matau 90-ties metų Vienybę, kuri, kaip stipri miško liepa, teikia malonų pavėšį savo skaitytojams, susispiečiusiems po plačiašakės informacijos skraiste. Tebūnie lemta Vienybei mūsų tarpe žaliuoti dar daugelį metų.

Su nuoširdumu —

Jūsų K. Daugėla

Priedas: \$10. —
Bedford, N. H.

Gerbiamieji:

Kaip vienas iš senesniosios Vienybės Bendrovės buvusių direktorių, ir buvęs laikraščio (J. F. Smitraus administracijos laikais) advokatas, sveikinu senąjį laikraštį išlaikius bent 90 metų. Jau pensininkas, pridėdu ir dešimkę sveikiniui paremti.

Dabartinė politinė Vienybės kryptis neatitinka mano nusistatymus, tačiau esu tikras, kad ir dabartiniai redaktoriai bei leidėjai tebenori senutei Lietuvai laisvės ir

Amerikiečių politikoje veikęs Vienybės svečias Marcel-Marcelynas su žmona.

Vienybės svečiai iš Long Island: iš k. į d.: Ant. Antanaitis iš Kings Park, su sūnum, Čeponiai iš Smithtown ir Mačionai iš East Northport.

Iš k. į d.: Petras Tamulis iš Ventnor, N. J., newyorkiečiai Dolores Semaitienė, Ona Vizbariene, Vytautas Vizbara, Brother Arnoldas Bakutis ir Demie Jonaitienė.

nepriklausomybės be maskolių kišimosi ir primetimo svetimos rusiško komunizmo religijos. Man malonu, kad, kaip ir seniau, Vienybė mažiau ar veik visai nevaržo pasisakymų, kurie neatitinka redaktorių nuomonių. Tai yra sveika tradicija, tikroji žodžio laisvė.

Linkiu laikraščiu išsilaikyti bent iki šimto metų.

Su pagarba,

Kostas R. Jurgėla
Bethesda, Md.

Gerbiamieji:

Vienybė gimė Lietuvos Nepriklausomybei atgauti iš rusų, tai buvo jos didysis tikslas. Siandien tas tikslas ir vėl jos kely. Linkiu jo siekti ir sulaukti Laisvos nepriklausomos Lietuvos — mūsų visų idealų įsikūnijimo.

Nuoširdžiai,

Alena Devenienė
Santa Monica, Cal.

THE ENGLISH VIENYBĖ

THE FIRST LITHUANIAN PERIODICALS

ON THE OCCASION OF VIENYBĖ'S 90TH ANNIVERSARY

By VYTAUTAS ŠIRVYDAS

The first periodical in Lithuanian appeared in 1823 in the German ruled part of Lithuania since 1422, called Lithuania Minor. Its aims were evangelical missionary and dealt with "Happenings in God's Kingdom" (Nusidawimai Dieva Karalysteje). Its editor and publisher was Pastor Nathaniel Fridrich Ostermeyer (1784-1856) who knew Lithuanian. After the first issue in 1823, the second, and last, appeared in 1824. No copies survived and the place of issue is unknown.

Nine years later, the idea was taken over by a Lithuanian Protestant school teacher, Fridrich Kelkis (Kelch), 1808-1877. He was born in Tilžė (Tilsit), East Prussia, as the German ruled part of Lithuania was then called. He started another series of "Nusidawimai" under a different title which, fully translated, read "Happenings in Spreading the Gospel to Jews and Pagans". The first two issues were monthlies published in Klaipėda (Memel) in 1832, other issues were quarterlies printed in Tilžė. The first issue of 1837 was published in the university town of Königsberg (Karaliaučius) and soon slowed down to an annual. Kelkis was editor until 1875 and wrote for it 126 church hymns, either translations from German, or his own compositions, which were later published in book form in several editions. Nusidawimai ceased in 1915 during World War I.

In Lithuania, which the Russians under Catherine II seized in 1795, a popular series of annual almanachs, first called simply "Metu Skajtlis" (The Number of the Year), then "Kalendorius" (Calendar), served as a newspaper by the regularity of its appearance from 1846 until 1878, and by its immense fund of information. The editor and publisher was a school teacher, Laurynas Ivinskis, who obtained financial support from local Lithuanian grandees, the Oginskis brothers.

The progenitor of our modern Lithuanian press, however, was the monthly "Aušra" (Dawn) of which 40 issues appeared during 1883-1886 in the German ruled part of Lithuania. It began with 69 subscribers and ended with 175, attracting a wide circle of contributors from all walks of life. History gives it the honor of being the prime inspirer of modern Lithuanian nationalism. It was, also, the incubator of three great, non-clerical, movements of modern Lithuanian political thought: the Nationalists, the Liberal Democrats and the Social Democrats.

The honor of being the first Lithuanian newspaper belongs to the American Lithuanian "Lietuwiszka Gazieta" (Lithuanian Newspaper), which began to appear

weekly in New York on August 19, 1879 and lasted sixteen weeks. Its editor and publisher was a teacher refugee from the 1863 insurrection against Russians, Michael Twarowski (1844-1921). He was inspired by American freedoms and a desire to uplift the Lithuanians as a nation, though not breaking them away from the hoary traditions of Lithuania's 1569 political Union of Lublin with Poland, which was being totally discredited by the new rising Lithuanian nationalism.

American Lithuanians can, also, claim the honor of establishing and maintaining to this day the oldest Lithuanian newspaper in the world, the "Vienybė" (Unity) of Brooklyn, N. Y. It began as a weekly February 10, 1886, at Plymouth, Pa., published by a successful grocer, Juozas Paukštis, and then transferred to Brooklyn, N. Y. in 1907. Its original name was "Wienibe Lietuwniku" (Unity of Lithuanians), later properly spelled as "Vienybė Lietuwniku". In 1920 it was acquired by a specially organized Vienybė Publishing corporation and became plain "Vienybė" (Unity). This corporation went bankrupt and was reorganized into a Lithuanian Press Corporation in December of 1933, which sold the paper to one of the outstanding Lithuanian poets, Juozas Tysliava in 1940. When he died on Nov. 11, 1961, Vienybė became the property of his wife Valerie and son Juozas Natangas, who continue to publish it.

The appearance of Lithuanian newspapers in the United States or German East Prussia was conditioned by the fact the Russian bureaucrats in 1864 illegally forbade the printing of anything Lithuanian in the customary Latin alphabet in Lithuania, allowing only Russian Cyrillic letters, which the Lithuanians rejected to a man. Therefore, anything Lithuanian had to be printed abroad, either in the United States or Lithuania Minor under German rule and then smuggled from East Prussia into Russia across the border by numerous Knygnešiai (Book Carriers) to be distributed widely through various clandestine channels. The Russians gave up in 1904 and allowed the Latin alphabet.

When announcing the forthcoming publication of the Wienibe Lietuwniku in the American Polish press, Juozas Paukštis, himself of limited education, advertised for an editor and obtained the services of Tamas Dominikas Bačkauskas, who was teaching in a Polish parochial school and was assisting the editor of a Polish newspaper in Buffalo, N. Y. He had five years of a Russian gymnasium (High School) and came to the U. S. in 1879.

An announcement in the local

Dan Kuraitis from Chicago, a world-traveler, and Vienybė's Senior Editor Vytautas Širvydas, had much to talk about at Vienybė's 90th Anniversary banquet. Photo by S. Narkėliūnaitė

American paper at Plymouth, Pa. said the aim of the new publication will be "To heal the differences between the Lithuanian and Polish races by the New York publication of the same character edited by Mr. Sziupas".

Sziupas, against whom the unity of Lithuanians promised to train its guns, had edited ten issues of Aušra before coming to U. S. on May 28, 1884. He had established his own weekly "Lietuwiszka Balsas" (Lithuanian Voice) in New York on July 2, 1885, which, both by purity of language and national spirit, was a true Lithuanian newspaper.

Bačkauskas (who edited Vienybė under the penname of Tamašauskas) proved a versatile and prolific writer, mostly of fabulous tales adopted or translated from Polish. He also loved gossip, anecdotes and various stories. His only drawback was an immovable adherence to an outmoded Polonized Lithuanian vernacular. In an almanach prepared for 1887, of which Paukštis printed 3,000 copies, Bačkauskas trotted out Taradaika (a man astride a boar) which he developed as his journalistic trademark in the world of Lithuanian newspapers. It was a lively, acid-tongued gossip column, with a predilection toward pornography. In addition to the 1887 almanach (32 pages) Bačkauskas produced for Paukštis five books, totaling 687 pages and about 6,000 copies.

When Paukštis did not favor printing in Vienybė sermons by Father M. Juodišius, a recent friend of Bačkauskas, the latter left Plymouth and in 1888 established his own weekly Saulė (The Sun) in Mahanoy City, Pa. He was assisted financially by Father Lenarkiewicz of the Lithuanian parish of Shenandoah, who hated Lithuanians for their nationalism and helped ease the parish away from their control into Polish hands.

Bačkauskas transferred to his Saulė Taradaika and soon added a Baltruviene (Mrs. Baltrus), — a woman with an uplifted rolling pin, belaying everybody right and left. After a court hearing, the pornographic features of these columns

were toned down. But they, and the fables which Bačkauskas was prolific in producing from Polish made his paper so popular that in 1890 he began to print it twice weekly. It reached its apogee in 1908 with 8,000 subscribers (out of the then estimated 150,000 Lithuanians in United States).

During his 23 years of Lithuanian journalism, Bačkauskas produced 85 books, in addition to the five he wrote for Paukštis, totaling 9,380 pages and 53,250 copies. A notable venture was the publishing of Arabian tales, popularly known as Thousand and One Night, in three editions: 1893, 1903 and 1909.

After his death in 1909, his sons continued the Saulė in the same style and idiom until 1959. An obituary in Vienybė said of its first editor: "He made a mark by his literary productivity, but none as a public figure".

Rev. R. K. Balchys of Amsterdam, N. Y. congratulates Vienybė, at its 90th anniversary banquet.

Vienybė, December 10, 1976

CHRISTMAS EVE IN LITHUANIA

Originally, a huge oak log was burned once a year to honor Thor, the God of Thunder. It was called the yule log. It was carried over to the Christian celebration of Christmas. In Lithuania, Kaledos — the word of Christmas — actually means log evening.

With the appearance of the first star, families gather to celebrate Kucia, the Christmas Eve supper. Brightly colored, paper thin plotkeles, or wafers are broken and eaten by each member of the household as a symbol of the season of peace on earth, good will to all men. A bit of hay is placed beneath a white tablecloth to recall the manger birth. A twelve course, meatless meal (in honor of the twelve Apostles of Christ) is served. Great loaves of bread sprinkled over with black poppy seeds and stamped with figures of the Christ Child occupy the place of honor on the table. The first course consisted of soup, followed by all kinds of good food such as cabbage, fried and boiled fish, sauerkraut, and an immense pike which is accompanied by a rich brown gravy. At last the "kisielius" appears — a kind of blanc mange made from cream of oats and served with sugar and cream. Many sorts of wine are served with the food. Christmas Eve ends in rejoicing and merrymaking.

LITHUANIAN AMERICAN CHRISTMAS EVE

Family recipes for the twelve course meatless menu varies according to the sections of Lithuania where our ancestors lived, but basically the following menu is used: Dried fruit compote and/or fruit pudding; Oatmeal Pudding; Biscuits and Poppy Seed Milk; Herring, Fish and/or Fish Soup; Dried Peas, White Christmas Bread or Raisin Bread; Beverages. Blessed Christmas wafers (plotkeles) always have the place of honor on the table.

The following are some of the recipes commonly used.

DRIED FRUIT COMPOTE (Dziovintu Vaisiu Kompotas)

7 oz. prunes	4 c. water
7 oz. dried pears	4 Tbsp. sugar
7 oz. dried apples	Cinnamon, whole cloves

Soak and wash fruits. Boil each fruit separately in water with spices. Cool. Combine just before serving.

CHRISTMAS BREAD (Kaledu Pyragas)

1 yeast cake, or 1 package dry yeast	1/2 c. scalded milk
1/4 c. butter	1/4 c. cold water
1/4 c. sugar	1 egg
1 1/2 tsp. salt	1 1/2 c. white raisins
3 c. sifted all-purpose flour	1/4 c. poppy seeds

Dissolve yeast in 1/4 cup lukewarm water. Combine butter, sugar, salt, milk and cold water and add egg, raisins, poppy seeds, together with the dissolved yeast. Add sifted flour and mix well until blended. Grease a 9x5x3" pan and pour mixture into it. Cover with clean towel and let rise in warm place for about 1 1/2 hours until light.

Bake in moderate oven 50 to 60 minutes. The last 5 minutes of baking, remove from oven, brush with honey that has been warmed slightly, and sprinkle with poppy seeds. Be careful not to let honey get too dark.

CRANBERRY PUDDING (Uogu Kisielius)

1 qt. cranberries	Potato starch
10 c. water	Sugar
1 stick cinnamon	

Boil cranberries, water and cinnamon until berries pop. Strain through fine sieve. Measure. Sweeten to taste. Bring to boil again. In separate bowl, mix potato starch to thin paste with cold water, using as many teaspoons starch as cups of strained berries. Stir slowly into boiling berries, taking care that starch does not lump. When thick, in about a minute, remove from fire. Pour into individual dessert dishes. Serve cold with milk or cream.

UNLEAVENED BREAD AND POPPY SEED MILK

2 lb. flour	1 tsp. salt
1/4 c. oil	1 small yeast cake in warm water
2 Tbsp. sugar	

Mix all ingredients. Knead well and let rise until doubled. With hand, roll thin strips about 1 inch around; put on cookie sheets, cut dough, but not quite through. When bread is baked, bread up, set aside.

Poppy Seed Milk (Aguonu Pienas):

1/2 c. poppy seeds, crushed (run through blender until the seeds are wet)	1/2 can Eagle Brand milk, diluted with 1 qt. water
---	--

Mix the poppy seeds with milk and water. Add the little loaves of bread before serving. This is a delicacy. This may also be made with honey water.

RED BEET SOUP WITH "LITTLE EARS"

1 qt. water	1 sprig parsley
1/2 onion	1/2 stalk celery
1 carrot	1 tsp. butter
6 pepper corns	1 Tbsp. flour
1 bay leaf	6 medium beets

Make bouillon of first seven ingredients. Strain, keep hot. Boil beets in water about 1 1/2 hours. Peel and grate. Add pinch of salt, and about 1/2 tsp. lemon juice. Melt butter; stir in flour, add to beets. Pour bouillon over beets. Heat, do not boil. Place little ears in hot soup before serving.

LITTLE EARS

1/2 c. water	1/4 lb. dried mushrooms
2 egg yolks	1/2 Tbsp. butter
Salt	1 chopped onion
Flour	

Soak mushrooms in cold water several hours. Rinse thoroughly. Boil in water until fairly soft. Chop, fry in butter with onion, adding salt to taste. Make a dough of the water, egg yolks, salt, adding enough flour to roll. Roll thin on floured board. Cut into 1 1/2 inch squares.

Vienybe, December 10, 1976

Christmas in Florida.

Photo by A. Astašaitis

THE NEW YORK TIMES ABOUT VYTAUTAS SMETONA

Vytautas Smetona, a 21-year-old Cleveland pianist of Lithuanian descent, made his Town Hall debut Monday night. His short program listed standard repertory sonatas of Beethoven, Chopin and Prokofiev, along with six miniatures by the Lithuanian composer M. K. Ciurlionis.

The potential is there. Mr. Smetona displayed solid technical capabilities and musicianly instincts that lean towards the introspective. He went through the first three movements of Beethoven's Opus 26 Sonata in A flat without cracking a forte, and his playing in general avoided the brittle tone and break-neck pace favored by so many young virtuosos these days.

Still lacking at this point, howev-

er, is a sense of strong interpretive conviction. Tempos and rhythmic accents were often inconsistent; many of the performances seemed to go measure by measure instead of establishing a clear directional flow.

Mr. Smetona was at his best in the engaging Ciurlionis pieces — five preludes and a tiny portrait of "The Nightingale" — nicely capturing their unpretentious lyric warmth. He also played the Scherzo of Chopin's B minor Sonata with becoming lightness, and in the finale, showed that he could stir up a good deal of excitement after all.

Robert Sherman

N. Y. Times Nov. 25

On each square, put a spoonful of mushroom mixture. Moisten edges with egg white, fold over opposite sides to form triangle; press edges together tightly. Twist two ends of triangle up and over to form ears. Boil about 5 minutes in bouillon, in covered pan. Add to beet soup.

OATMEAL PUDDING (Kisielius)

2 c. old-fashioned oatmeal	1/4 tsp. sugar
4 c. cold water	

Place oatmeal in large bowl. Pour on water. Cover with cloth. Place bowl in warm spot for about 24 hours, or until oatmeal ferments. A piece of sour rye bread added to oatmeal will hasten fermenting. Strain oatmeal through cheesecloth or sieve. Bring the strained liquid to a rapid boil. Reduce heat, and continue to boil, stirring constantly, until thick and separating from sides of pot. Stir in sugar. Pour into bowl which has been rinsed in cold water. Serve cold with sweetened water or poppy seed milk.

SAUERKRAUT SALAD (Kopustu Salotos)

1 (No. 2) can sauerkraut	1 stalk green onion (or small onion, diced and fried in oil)
3 Tbsp. salad oil	Dash of pepper

Remove sauerkraut to sieve. Rinse well, drain and add chopped onion to kraut. Pour oil over kraut; mix. Season with pepper. Chill.

FISH SOUP

2 lb. smelts or whiting (clean scales)	Salt and pepper to taste
1 qt. water	

Reprinted from "Let's Cook" edition.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

VYTAS GERULAITIS IŠ ARTI

Apie Vyta Gerulaitį buvo teke daug skaityti ir jo žaidimus sekti televizijoje. Tačiau jį gyvą pasitaikė proga matyti lapkričio 4 d., kai jis žaidė Chicagos stadione.

Siose varžybose žaidė 4 vyrai. Be Gerulaičio, buvo neoficialus pasaulio meistras — Wimbledonio nugalėtojas švedas Borg ir du australai — Laver ir Newcombe. Pastarasis užėmė vietą garsiojo (ne tik žaidimu, bet ir įvairiais nešvankiais išsišokimais) Nastasės, kai šis paskutiniąją savaitę atsisakė žaisti.

Abu australai savo metu yra buvę pasaulio išmybės, o dabar kiek susenę ir ne taip jau garsūs. Borgas dabar yra žymimas antruoju numeriu pasaulyje (po amerikiečio Connors). Gerulaitis vis tebėra ketvirtuoju Amerikoje, o dabar įtrauktas į Amerikos Davis Cup rinktinę pirmąją raketę, kadangi kiti trys ten neturi noro žaisti.

Chicagoje Gerulaitis žaidė dvi dienas. Jam burtai nekaip susiklostė ir pirmose rungtynėse teko susitikti su vieneriais metais už jį jaunesniu švedu Borgu, prieš kurį negalėjo atsilaikyti, nors kovojo gana gerai ir rezultatai apylygiai. Pralaimėjęs pirmąjį setą 4:6, antrame vos ne išplėšė pergalės, tačiau, laimei atsukus nugarą, Gerulaitis ir antrame buvo priverstas pasiduoti 6:7. Antrąją dieną pralaimėtojų susitikime Gerulaitis vieno seto žaidime lengvai įveikė Laver. Dėl pirmosios vietos ir 20 tūkst. dolerių kovės Borg su Newcombe. Čia švedas lengvai laimėjo.

Gerulaitis, kaip trečios vietos laimėtojas, gavo 4 tūkst. dolerių, o taip pat 500 dol. už vyrų dvejetą (jis, žaisdamas poroje su Borg, prakišo prieš australus, visai nedėdamas daug pastangų, kadangi laimėtojai už dvejetą tegavo tik po tūkstantinę).

Per abi dienas rungtynes stebėjo apie 15 tūkst. žiūrovų, kurie sumokėjo nuo 4 dol. iki 100 dol. už bilietą. Publikoje buvo nemaža ir lietuvių, atėjusių pasižiūrėti Gerulaičio. Chicagos lietuvių teniso klubo nariai planavo susitikimo vakarą su Gerulaičiu, tačiau nepasisėkė, nes Gerulaitis dabar jau didelė žvaigždė, ir lietuviams nebeturėjo laiko. Kaip

rašo Draugas, lietuviai po žaidimo jį norėję pasveikinti ir įteikti dovanėlę ir ilgiau pasikalbėti. Tačiau šis tik priėmė dovanėlę, pasakė ačiū ir nuėjo savais keliais. Žinoma, vyrui, kuris uždirba daugiau, negu 150 tūkst. dolerių per metus, gal tokie dalykai ir atleistini, nes galvojant apie pinigus, kitos problemos pasidaro nelabai aktualios.

Amerikos atstovai — South Dakotos "Žvaigždės" dalyvavo Gagario vardo tarptautiniame vyrų krepšinio turnyre Leningrade, kuriame žaidė 8 komandos. Čia rungtyniavo ir Kauno "Žalgiris", kuris nugalėjo svečius iš Amerikos. Lietuviai užėmė šeštąją vietą, nors komandoje negalėjo žaisti keli pagrindiniai krepšininkai.

New Yorko LAK šachmatininkai lapkričio 7 d. laimėjo komandines rungtynes prieš latvius, besirungdami prieš jų dvi komandas. LAK su Latvių I sužaidė 2-2 ir įveikė latvių II 2½-1½. Latvių II sudorojo latvių I 2½-1½. Lietuvių komandoje žaidė A. Šimonaitis, abi partijas baigęs lygiomis, pelnė 1 tš., A. Sakalas 0, Staknys 1-1 ir V. Kulpa 1½-½.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

[Atkelta iš 1 psl.]

mą mūsų dienomis atbaigia daugiausia išėivijos senesnio amžiaus patriotai. Pasirodo, atėjo laikai, kai reikia ieškoti praeities tokios, kokia ji buvo. nupučiant romantizmo dulkes. Kaži, susiranda žinių apie lietuvių prekybą su tolimais kraštais jau nuo pirmojo amžiaus, nuo Kristaus laikų. Lietuvos valstybės formavimasis prasidėjęs IX amžiuje, Mindaugas čia minėtinas tik kaip valstybės kūrimosi užbaiga. Iš senųjų Lietuvos valdovų raštinės išėję laišakai yra nemažiau patrauklūs už beletristikas.

Išėivijoje daug kam nesuprantama, kas čia darosi, kad sąlygos sunkios, o visgi restauruojamos pilys, atgimsta istorinis Vilniaus senamiestis ir t. t.

Stai ateina koks naujas žurnalo "Mokslas ir gyvenimas" numeris. Atrodo, čia ko lietuviško nerėiktų laukti, juk tai "Nauka i žizn" lietuviškoji atmaina. O ir čia nuolat prabyla lietuviškomis temomis kalbininkai, istorikai, geografs ir t. t. Tik, žmogau, nebūk per siauras, o tau ateina žurnalas ne siauros apimties.

Kad ir š. m. "Mokslas ir gyvenimas" 8-sis numeris: Sociologija šiandien, Spalvų pasaulyje, Užsienio marksistų ateistinės idėjos, Jaroslavljo žemėje, Orai, deguonis ir savijauta, Palangos kurorto gamtiniai gydomieji veiksniai, Šviesa mokytojo lange, Nusikalstamumo socialinė prigmintis, Lietuvių kalba XV-XVII amžiuje, Vilnius — darbai ir užmojai, Senamiestis — mūsų rūpestis, Organinė virtuvė tarpžvaigždinėje erdvėje, Dviejų žemy-

nų miestas, Žymus kalbotyros veikalas, Alkoholis ir lytinis gyvenimas, Paskirtas Vilniaus universiteto rektorium (A. Lobenveinas), Negera mada iškreipti dalyvinius prieveiksnius, ir t. t.

Pasiimame žurnalą "Mūsų gamta", kurį prirašo Lietuvos gamtą isimylėję žmonės. Pasiimame žurnalą "Mūsų sodai", "Svyturį", "Jau-nimo gretas"... Kiekvienas leidinys vis kur kas idomesnis už išėivijos veiksmių nesibaigiančias diskusijas.

Nuo išėivijos nusipolitikavusių diskusorių daug, kas nusigrežia. Apsisprendžia, kad su niekais užsiimančia lietuvių geriau nebendrauti. Kiti šiaip tęsia dienas nusivylę. Kai kas susiranda prasmingo užsiėimimo ir atranda, kad, pvz., Brooklyne leidžiamas žurnalas "Karys" vertas daug didesnio dėmesio, negu visuomenė susilaukia. Ir t. t.

Lietuvos tarybinio ar nepriklausomybės statuso ignoruoti negalima, ignoruoti niekam nepavyks. Bet tą purviną balą, kurioje iklimpo nepriklausomojo gyvenimo politinės liekanos, tą balą reikia ignoruoti. Tiek tėvynėje, tiek išėivijoje yra gausu tautinių šviesulių, kurie yra ne tik patys prasmingi, bet įprasmina ir kiekvieno lietuvių širdį ir protą.

Muz. Aloyzas Jurgutis iš Imigracijos ir natūralizacijos tarnybos gavo pranešimą, kad jam suteikiamas leidimas nuolatos apsigyventi JAV. Jis, kaip žinia, yra neseniai pabėgęs iš Lietuvos ir rūpinasi, kad iš Lietuvos būtų pas jį išleista jo žmona su dukra.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudus, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.

Mirė

LEONARDAS DAMBRIŪNAS

Washington, D. C. lapkričio 24 staiga mirė kalbininkas Leonardas Dambriūnas. Palaidotas lapkričio 29. Liko žmona Elena, sūnus Antanas gyvena Elizabeth, kur studijuoja ekonomiją. Dukra Marytė yra Vasario 16 gimnazijos mokytoja Vokietijoje.

Dambriūnas buvo gimęs 1906 vasario 6 Pagiriu valsčiuje, Ukmergės apskrityje. Buvo prel. Adomo Jakšto-Aleksandro Dambrausko brolio sūnus. Mokėsi Ramygaloj, Ukmergėje, baigė Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune, mokytojavo, vėliau dėstė lietuvių kalbą filosofijos fakultete Kaune. Buvo lietuvių kalbos katedros asistentas. Bendradarbiavo spaudoje, rašė kalbos klausimais.

JAV buvo Gimtosios Kalbos redaktorius, atskirai išleido: Lietuvių kalbos sintaksę, Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektus, Lietuvišką auklėjimą šeimoje. Kalbiniais klausimais paskelbė daug straipsnių, dalis jų ir ne lietuvių spaudoje.

Ilgą laiką dirbo lietuviškame Voice of America Anksčiau yra gyvenęs. Jo įstaiga persikėlusi į Washingtoną, ir jis ten persikėlė.

VET. DR. K. KANAUKA

Lapkričio 7 d. Longmeadow, Mass., mirė veterinarijos gydytojas prof. Kostas Kanauka. Velionis, kaip krašto apsaugos ministerijos stipendininkas, baigė Miuncheno veterinarijos akademiją ir iki 1930 m. tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Iš jos pasitraukęs, dirbo bakteriologijos institute, vėliau veterinarijos institute, kur 1941-1944 m. ėjo prorektorius pareigas.

Velionis buvo ir visuomenininkas, veiklus įvairiose organizacijose.

Juozas Andrijauskas mirė Woodhaven lapkričio 22, sulaukęs 85 m. amžiaus, kilęs iš Dusmenų parapijos. Velionis daug prisidėjo prie Aušros Vartų parapijos įsteigimo ir bažnyčios statymo New Yorke. Iš čia po iškilmingų pamaldų palydėtas į St. Raymond kapines. Paliko sūnus Juozą, Praną, Steponą ir dukterį Teofilę su šeimomis.

IŠ FILATELIJOS VEIKLOS

Balandžio mėn. 18-20 d. Toronte vyko didžioji Kanados Filatelijos paroda "Stampex Canada 1976". Paroda vyko viename didžiųjų viešbučių "Four Seasons Sheraton" salėje, kur buvo išstatyta 500 rėmų įvairių valstybių pašto ženklų.

Lietuvai atstovavo Paulius Barbatavičius, vienas veiklesnių Toronto Lietuvių Filatelistų D-jos narių. Jis išstatė nepriklausomos Lietuvos pirmuosius pašto ženklus iš 1918-1919 metų laikotarpio, iš viso 96 lapus, kurie tilpo šešiuose rėmuose.

Visų lankytojų dėmesį traukė Kauno Trečios laidos didelis 160 pašto ženklų lapas, susidedantis iš 8 verčių po 20 ženklų.

Sis Lietuvai atstovaujantis rinkinys buvo pelnytai atžymėtas. P. Barbatavičius gavo didelį sidabro medalį prieš kitus 19 laimėjusių mažus sidabro medalius ir 15 laimėjusių bronzos medalius. Toronto dienraščio The Globe and Mail filatelinio skyriaus redaktorius buvo vienas mažo sidabro medalio laimėtojų. Sis asmuo labai gražiai aprašė balandžio mėnesį vykusią Baltijos Tautų Filatelijos parodą. Tas jo straipsnis buvo atspausdintas Vienybėje.

Tenka paminėti pačius teisėjus, kurie taip įvertino Lietuvos pašto ženklų rinkinį. Jie visi — filatelijos tūzai: Harry Sutherland, The Royal Philatelic Society of Canada, pirmininkas Charles De Volpi — Canada, Bernard Harmer — New York (garsios firmos, aukciono), Bernard Henning — Chicago, William Maresch — Toronto.

O dabar apie Paulių Barbatavičių. Kai Toronto Lietuvių Filatelistų D-jos pirmininkas kun. Jurkšas išsikėlė gyventi į Ispaniją, jo veiklą perėmė P. Barbatavičius. Balandžio mėn. įvykusią 5-tą Baltijos Tautų parodą jis padėjo suorganizuoti ir ją atidaryti pasikvietė ministrę. Apie tai buvo Vienybėje nesenai aprašyta su nuotraukom. P. Barbatavičius visur ir visada remia lietuvių veiklą savo aktyvumu ar finansine pagalba.

Anksčiau buvęs numizmatu, Barbatavičius persiėmė lietuviška filatelija ir pasiruošęs ko plačiau atstovauti Lietuvai, kai vyks "Stampex Canada 1977", jis pasiruošęs išstatyti Lietuvos oro pašto ženklus. P. Barbatavičius yra Vienybės skaitytojas.

K. Kamškas

TRUMPAI IŠ VISUR

CLEVELAND, OHIO

Vaidilos teatralinė grupė ruošiasi suvaidinti Juozo Grušo dramą Meilė, džiazas ir velnias. Vadovas ir režisierius Petras Maželis. Veikale vaidina Danutė Balčiūnaitė, Jūratė Petraitytė, Lonas Johansonas, Romas ir Andrius Kazlauskai, Paulius Nasvytis, Apanavičius, Bridžiuvienė, Citulis, Lazdinis, Plečkaitis ir Rukšėnas. Premjera įvyks 1977 m. balandžio mėnesį Cleveland, Ohio.

Ansamblys Lietuva gastroliavo Sardinijoje, Italijoje, Tar. Sąjungos kultūros dienose.

Ansambliui vadovauja muzikas P. Budrius, tautiniam šokiui J. Lingys. Keliuose Sardinijos ir metropolijos miestuose buvo surengti 8 koncertai. Sardinijos sostinėje, Cagliari mieste, surengta ir tapybos, laudies meno ir fotografijos paroda. Spaudoje džiaugiamasi, kad italai koncertus ir parodą sutiko šiltai.

Romas Vaštokas, Trent universiteto profesorius, Paterboro, Ont., rengia studiją apie lietuvius. Tai Kanados vyriausybės užsakyta knyga, kurios uždavinys — supažindinti nelietuvius su lietuvių tauta, jos praeitimi, kultūra, socialiniu gyvenimu Kanadoje. Profesorius tikisi,

kad knyga bus užbaigta 1977 m. Panašias knygas anglų kalba apie kitas tautybes Kanadoje rengia parinkti autoriai. Tai Kanados vyriausybės daugiakultūrinės programos dalis.

LOS ANGELES, CAL.

LITERATŪROS VAKARAS

Literatūros vakaras įvyks gruodžio 18 atremontuotoj Sv. Kazimiero parapijos salėje. Be vietos rašytojų, į literatūros vakarus kviečiami dailiojo žodžio kūrėjai iš kitų kolonijų.

Iki šiol yra dalyvavę: Sadūnaitė, Pūkelevičiūtė, Švabaitė-Gylienė, Aistis, Baronas, Bradūnas, Kairys, Vaičiulaitis.

Rašytojas Jurgis Gliuda pristatys naujai išėjusį ir kritikos gerai įvertintą Leonardo Andriekauso poezijos rinkinį. Už vasaros vartų. Kūrybą skaitys Alė Rūta, Bernardas Brazdžionis ir Pranas Visvydas. Kompozitorė Giedra Gudauskienė L. Andriekauso eilėraščiui Senas laikrodis ir Gintarėlis parašė muziką, ir šias naujas dainas pirmą kartą atliks solistė Birutė Dabšienė, akomponuojant pianistei Raimondai Apeikytei. Aktorė Dalila Mackialienė padeklamuos iš L. Andriekauso kūrybos.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GELIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-3043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ISNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WINTER GARDEN TAVERN

VYT. BELECKAS
Savininkas

Tel. EVergreen 2-6440

SALE VESIVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

VIENYBĖ

90th Anniversary Year—1886-1976—90-ieji Sukaktviniai Metai

Vietoj kalėdinių atvirukų siuntinėjimo skaitytojai kviečiami prisijusti auką Vienybei remti ir tuo pačiu sveikinti artimuosius ir draugus per laikraštį.

Dail. Vida Krištolaitė gruodžio mėnesį dalyvauja grupinėje 7 amerikiečių tapytojų parodoje, 40 Bond Street galerijoje, New York. Parodos atidarymas sekmadienį, gruodžio 5, nuo 4 iki 7 v. v. Paroda tęsis iki gruodžio 31. Galerijos telefonas — 475-3899. Dailininkė parodoje išstitys Kennebunkporto, Maine, pajūrio peizažus. Paroda atidara ir sekmadieniais iki 6 v. po pietų.

Margarita Samatienė iš Westfield, N. J. žiemos atostogų buvo išvykusi į Pietų Ameriką. Savaitę laiko praleido saulėtoj Kolumbijoje.

Vinco Kudirkos lituanistinė mokykla, 211 Ripley Pl., Elizabeth, N. J., rengia Kalėdų eglutę su vaiku veikalu gruodžio 19, sekmadienį, 3 val. po pietų Lithuanian Liberty salėje, 269-73 Second St., Elizabeth, N. J. Visi New Jersey ir apylinkių lietuviai kviečiami į šį kalėdinį mokyklos parengimą.

Inž. Kazys ir Aldona Krulikai gruodžio 6 išvyksta į Floridą apsigyventi. Ignas ir Jadvyga Gasiliūnai lapkričio 28 savo namuose Jamaica Estates jiems surengė atsisveikinimo puotą ir įteikė dovaną — lietuvišką rankšluostį.

New Yorko BALFo skyrius vykdo savo rudens vaju, kurį pradėjo spalio 15 d. ir baigia gruodžio 31 d. Aukus prašo siusti BALFo 100-ojo skyriaus valdybos vardu šiuo adresu: 85-75 87th Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

Maironio vardo mokykla gruodžio 18 d. pradeda švenčių atostogas. Pirmasis mokslo pusmetis baigiasi sausio 22 d. Mokiniais bus surengta trumpa kalėdinė programa.

„Juodvarniai“, neseniai iš spaudos išėjusi newyorkiečio Pauliaus Jurkaus knyga, Bostono lietuviams bus pristatyta gruodžio 12 d. Bostone, Tautinės Sąjungos namuose subatvakarių klubo rengiamam susitikime. Bostonietis rašytojas ir poetas Stasys Santvaras kalbės apie knygą, o ištraukas skaitys pats autorius.

New Yorko jaunimas yra numatęs surengti visuomenei koncertą, kurio programai atlikti nori pasikviesti iš Pietų Amerikos dainininkę Adrianą Jocyte. Šio koncerto išlaidoms padengti Elena Mickeliūnienė paaukojo 100 dol. ir tiek pat paskolino Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygarda.

Dr. Domas Jasaitis šiuo metu rašo didesnės apimties studiją apie žydus Lietuvoje 1941-44 m. Tą veikalą išleis Lietuvos Tyrimo Institutas. Autorius jau turi nemažai surinkęs tai knygai medžiagos, bet jam trūksta daugiau žinių apie lietuvių pastangas gelbėti žydus nuo gresiančios mirties. Žinantys apie tokius asmenis ar patys prisidėję prie gelbėjimo kviečiami atsilipti ir atsiųsti medžiagos VLIKo adresu: 29 West 57th Street, New York, N. Y. 10019.

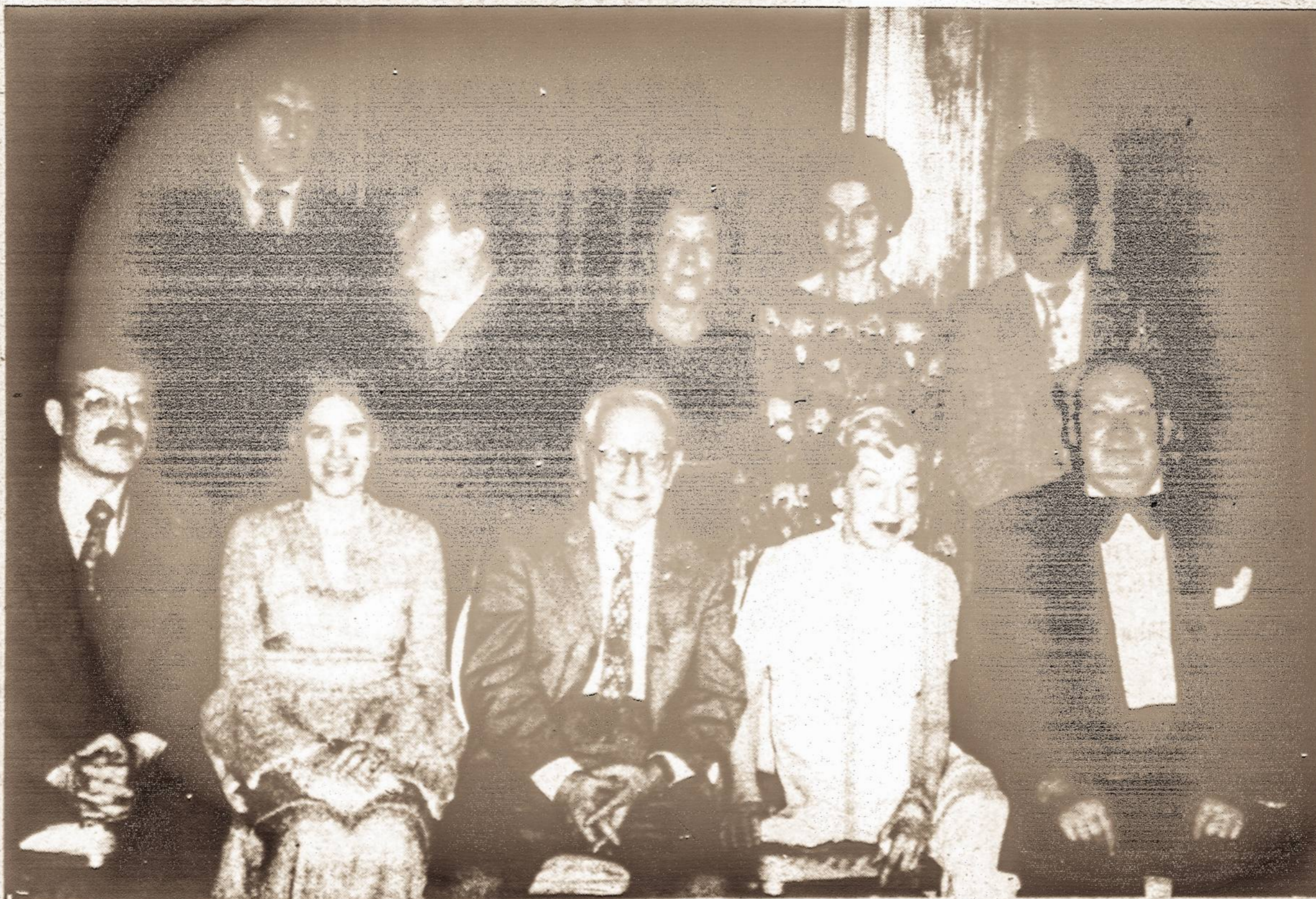
Vargonų religinės muzikos koncertas rengiamas gruodžio 12 Apriškiimo parapijos bažnyčioje. Groja vargonų virtuozas Albinas Prižgintas. Pradžią 4 val. popiet. Po koncerto mokyklos salėje pabendraus.

Paulina Šimėnienė ir Bronė Spūdienė praveda dovanų laimėjimus Vienybės 90 m. sukaktviniame bankete lapkr. 27 d. The Biltmore viešbutyje.

Ieva Mikolajienė laimėjo dail. Vytauto Jonyno Vienybei dovanotą paveikslą, kurį jai įteikia Jonas Valaitis. Kairėje — dail. V. K. Jonynas. Kitą paveikslą, dovanotą dail. K. Zoromskio, kurį dešinėje laiko Br. Spūdienė, laimėjo newjersietė Ursulė Daunorienė. Laiminguosius bilietus ištraukė jaunoji menininkė Janina Mathews.

Vienybės štabas ir bendradarbių dalis: Iš k. į d.: leidejas Juozas Natangas Tysliava su žmona Coral, Vytautas Širvydas, leideja-redaktorė Valerija Tysliavienė, red. Jonas Valaitis. Stovi: Vytautas Zalatorius, Salomeja Narkelūnaitė, Demie Jonaitis, rinkėja Ona Vaivadaite, Edvardas Sulaitis. Jono Lenkaičio nuotr.

Tėv. Leonardas Andriekus, Lietuvių Rašytojų Draugijos valdybos pirmininkas, šiuo metu lankosi Californijoje. Gruodžio 5 d. jis pasakė pamokslą Los Angeles šv. Kazimiero lietuvių parapijos naujosios salės atidaryme, gruodžio 18 d. dalyvauja literatūros vakare ir vietinių rašytojų susirinkime, o per Kalėdas talkins šv. Kazimiero par. bažnyčioje.

Kario žurnalas ketina išleisti monografiją apie gen. Povilą Plechavičių. Ta proga jau yra surinkta įdomių fotografijų ir rašinių.

Naujųjų Metų sutikimo balius, rengiamas Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdybos ir LB apylinkės, įvyksta gruodžio 31 d. Kultūros židinyje. Kokteiliai — nuo 8:30 val., balius prasideda 9:30 val. Bilietai gaunami pas platintojus. Suaugusiems kaina 20 dol., jaunimui — 10 dol.

Kazimieros Gustaitytės-Jonynienės dešimtles metų mirties sukaktis prisiminta pamaldomis pranciškonų koplyčioje, kurios spalvoti vitražai yra sukurti velionės vyro dail. V. K. Jonyno.

Vienybė, 1976 m. gruodžio 10 d.